

Települési értéktár

Jászboldogháza

2018

*„Nem tudhatom, hogy másnak e tájék mit jelent,
nekem szülőházám itt e lángoktól ölelt
kis ország, messze ringó gyerekkorom világa.
Belőle nőttek én, mint fatörzsből gyöngye ága
s remélem, testem is majd e földbe süpped el.
Itthon vagyok. S ha néha lábamhoz térdepel
egy-egy bokor, nevét is, virágát is tudom,
tudom, hogy merre mennek, kik mennek az úton”*

Radnóti Miklós: Nem tudhatom . . .

(részlet)

Települési értéktár

Jászboldogháza

1. Nemzeti érték

1. Jászboldogháza címere

A jász múltat és kapcsolatot a Lehel kürt jelzi a címerben.

Az országos hírű állattartást, az országos lovas napokat a szürke mén jeleníti meg. A falu határát Szent Vendel szobrok jelzik minden irányból, amely a pásztorok védőszentje. A település lakosainak megélhetését a jó minőségű földek biztosították, ezt ábrázolja a búzakarász.

A pásztor arckifejezése a munkában elfáradt és megelégedett emberek vonásait hordozza. A rajta található tarisznya és kulacs a kora tavasztól késő ősziig a határban történő legeltetést, vándorlást örökíti meg, de ott van a pásztorbot, amire mindig támaszkodhat.

Az 1970-es évek elején megtelepedett ipart a fogaskerék szimbolizálja. Akkor kezdte meg a termelést a radiátorgyár, ami igen sok embernek adott munkát és jelentett felemelkedést az egyének és a település számára. Az üzemben főleg nőket foglalkoztattak.

A címer kék-fehér színe az örök kapcsolatot jelzi a Jászsággal, amit a falu határában végzett régészeti ásatások is alátámasztanak. A kék szín a Jászság gyógyvizekben gazdag területét is jelenti.

A címer az Önkormányzat megrendelésére Gerhát Károly terve alapján készült 1996-ban.

2. Jászboldogháza zászlója

1996-ban, Jászboldogháza önállóvá válásának 50. évfordulójára az önkormányzat felkérésére Gerhát Károly terve alapján elkészült a község zászlója.

Jászboldogháza zászlója téglalap alakú, világoskék színű, anyaga selyem. A kék szín idézi a végtelen térséget, melyen hajdan a jászok pásztorai, gulyásai, csikósai legeltettek, s amely a török időkben tovább bővült az elpusztult elnéptelenedett falvak területével, határaival. A kék, mint a vizek jellegzetes színe, megjeleníti a régi határ vizenyős, mocsaras területeit, a Zagyva és a Tápió folyókat.

A zászló mindkét oldalán közepén a község hímzett címere látható természetes, eredeti színekkel.

A zászló mérete: 140 x 90 cm, a hímzett címer mérete: 36x42 cm.

A zászló keskenyebb széle 3 cm széles arany rojtozással díszített.

1996. július 6-án, az 50. évfordulós ünnepségek alkalmával ünnepi szentmise keretében dr.Kovács Endre egri püspök megáldotta és megszentelte az új zászlót, és átadta a polgármesternek. A képviselő-testület felkérésére a zászlóánya Kispálné Baranyi Aranka lett.

3. Jászboldogháza harangjai

Jászboldogházán jelenleg öt harang található, a templomtoronyban négy, a temetőben egy. A harangok iránti tiszteletet jelzi, hogy megszemélyesítik őket, s a hozzáértők úgy mondják: a toronyban négy harang, a temetőben pedig egy harang lakik.

„Az élőket hívom, a holtakat siratom, a villámokat megtöröm” – tartja a gyakran idézett régi mondás a harangokról, melyek már a korai időktől a keresztény emberek életritmusának részévé váltak. Harang jelzi a napszakokat, szólít szentmisére, lélekharang csendül a keresztény ember halála óráján. Természeti csapások vagy veszély idején figyelmeztető szerepe volt a félrevert harangoknak. A déli harangszóval 1456 óta a nándorfehérvári diadalra emlékezünk.

Miről is mesélnek a boldogházi harangok?

I. A SZENT CSALÁD PLÉBÁNIA-TEMPLOM HARANGJAI

A három nagyobb harang villamosított, dörzskerekes meghajtással szól, míg a legkisebb, a tartalékharang kötél által, kézi erővel szólaltatható meg.

1. A NAGYHARANG a templommal egyidős, 1930-ban öntötték a boldogházi hívek. Alsó és felső peremén harmonikusan szép díszítések futnak körbe.

Egyik oldalán Szűz Mária ábrázolását láthatjuk, alakját félkörívben a következő felirat veszi körül:

„MAGYARORSZÁG PATRONÁJA
KÖNYÖRÖGJ ÉRETTÜNK!”

A másik oldalon a harangot készíttetőik neve és a harangöntő mester neve is olvasható.

„ISTEN DICSŐSÉGÉRE
ÉS MAGYARORSZÁG NAGYASSZONYA TISZTELETÉRE
KÉSZÍTTETTÉK A BOLDOGHÁZAI RÓM.KATH.EGYHÁZ RÉSZÉRE
ÖZV.BARANYI IMRÉNÉ ÉS GYERMEKEI: ISTVÁN,
AMÁLIA ÉS SÁNDOR,
KONKOLY MIHÁLY ÉS NEJE SZŐKE ANNA, KÖVÉR ISTVÁN ÉS NEJE NAGY
JULIANNA,
CSIRKE PÉTER ÉS GYERMEKEI, SAS PÉTER ÉS GYERMEKEI
AZ ÚR 1930. ESZTENDEJÉBEN.”

ÖNTÖTTE SZLEZÁK LÁSZLÓ HARANGÖNTŐ
MAGYARORSZÁG ARANYKOSZORÚS MESTERE BUDAPESTEN

A harang felső peremén 348 K.felirat látható, ami a súlyát jelenti. A tartozékok súlya kb. 90 kg. Alsó átmérője 86,9 cm. Villannyal működik.

2. A KÖZÉPSŐ HARANG ugyancsak 1930-ban készült Páduai Szent Antal tiszteletére. Ezt a harangot a II. világháború idején elvitték. Helyette a helyi vasutasok öntettek másikat 1949-ben. Egyik oldalán a felirat a harang történetéről tájékoztat:

„ ISTEN DICSŐSÉGÉRE, PÁDUAI SZENT ANTAL TISZTELETÉRE
KÉSZÍTTETTÉK A JÁSZBOLDOGHÁZAI VASÚTI ALKALMAZOTTAK
A HÍVEK KÖZADAKOZÁSÁBÓL AZ 1941-44-ES VILÁGHÁBORÚBAN
ELVITT HARANGJUK PÓTLÁSÁRA AZ ÚR 1949-İK ESZTENDEJÉBEN.”

ÖNTÖTTE SZLEZÁK RÁFAEL RÁKOSPALOTÁN

A másik oldalán igen szép domborított képet láthatunk, amely Páduai Szent Antalt ábrázolja. A harang súlya a felső peremén található felirat szerint 213 kg, a tartozékok súlya kb. 70 kg. Alsó átmérője 75,2 cm. Villannyal működik.

3. Az egyik KISHARANG a lebontott csíkosi kápolnából került a torony legfelső részébe, melyet a Dalmadi család készíttetett. Jelenleg LÉLEKHARANG, amely az eltávozók halálát adja hírül. Férfi halott esetén 3, női halottét 2, míg gyermek halálát 1 „csendítés” jelzi, utána a nagy és a középső harang szól együtt kb. 5 percig.

Súlya 97 kg, a tartozékoké kb. 40 kg. Alsó átmérője 56 cm. Villannyal működik.

A felső szélén a következő felirat olvasható:

ÖNTÖTTE EGRY FERENCZ KISGEJŐCÖN. 1912.

alatta:

ISTEN DICSŐSÉGÉRE
ÖNTETTE A DALMADI CSALÁD

4. A másik KISHARANG egykor az alsóboldogházi katolikus iskolánál, a kereszt melletti haranglábban volt. Ez a legrégebbi harang. Jelenleg TARTALÉK harang, amely kötéllel ma is megszólaltatható. Súlya kb. 50 kg. Alsó átmérője 45,7 cm. A harang alsó szélén 1290. sz. felirat látható.

Egyik oldalán a következő felirat olvasható:

BOLDOGSÁGOS SZŰZ MÁRIA
MAGYARORSZÁG VÉD ASSZONYA
KÖNYÖRÖGJ ÉRETTÜNK.

ÖNTÖTTE ÉS FELSZERELTE THURY JÁNOS ÉS FIA FERENCZ BUDAPESTEN 1896.

Másik oldalán:

ALSÓ BOLDOGHÁZAI ISKOLA TAGOK
ÉS A SZT. RÓZSA FŰZÉR ÉLŐ TAGJAI
CSINÁLTATTÁK 1896.ÉVBEN.

II. A TEMETŐI HARANG

A temetőben található harang korábban lélekharang volt a templomban, majd a Csíkosi kápolna bontásakor lecserélték. A templom padlásán hevert sokáig. Amikor a temetői harangot 2007-ben ellopták, akkor ősszel került ki a temetőbe, és szerelték fel a ravatalozó mellett felállításra kerülő új haranglábba. A régi harangláb a temető kapuban még most is áll (harang nélkül).

A harangot Nagy János, a község első főbírója és felesége készítette. Súlya 50 kg.

Felirata:

ISTEN DICSŐSÉGÉRE
ÉS A MEGHOLT HÍVEK LELKIÜDVÉRE ÖNTETTE
NAGY JÁNOS TEMPLONGONDNOK ÉS NEJE VARGA AMÁLIA
CSALÁDJA AZ ÚR 1949-İK ÉVÉBEN

ÖNTÖTTE SZLEZÁK RÁFAEL RÁKOSPALOTÁN

A harang másik oldalán lévő, erősen oxidálódott, kopott kép Szűz Máriát ábrázolja, karjaiban a gyermek Jézussal.

A harangok felirataiból egyértelműen látható, hogy – a határban lévő keresztekhez, Szent Vendel szobrokhoz hasonlóan – a boldogházi hívek készítették.

A harangöntők neve is megörökítésre került.

Jelképesnek is tekinthető, hogy az elnéptelenedő határból, a lebontott kápolnákból, egyházi iskolából a templom tornyába kerültek a harangok, s szépen zengő hangjukkal együtt emlékeztetnek a régi időkre.

4. Egyháztörténeti gyűjtemény

2006-ban a Jász Világtalálkozó alkalmából a plébánia udvarán található egykori harangozó lakásban egy lelkes csapat berendezte az egyháztörténeti kiállítást. A kiállítás anyagában bemutatott tárgyak, miseruhák, képek a lebontott tanyasi kápolnákból kerültek a plébániára. Kiállításra került néhány korabeli dokumentum is, amelyek többnyire a tanyai kápolnák és a templom építésével kapcsolatosak. Néhány, ma már nem használt szertartási kellék a jelenlegi templomból is kiállításra került. 2016-ban a község önállóvá válásának 70. évfordulójára a lelkes csapat ismét berendezte, látogathatóvá tette a kiállítást, és ekkor is gyarapodott a bemutatott tárgyak száma. A gyűjtemény jórészt a régi egyházi időket jeleníti meg, bemutatva ezt képeken, ruhákon keresztül.

Előzetes bejelentkezés alapján a gyűjtemény egész évben látogatható.

5. Juhász Józsefné kézműves tevékenysége

Juhász Józsefné állandó résztvevője a községi rendezvényeknek, kézműves bemutatóknak. A Jász Világtalálkozókon, kézműves bemutatókon és az országban sokfelé, a különböző versenyeken, **különleges grillázs tortáival** képviseli Jászboldogházát. Tagja az Országos Grillázs Szövetségnek. Eredeti mestersége kárpitos, de igazi szenvedélye a grillázstorta, vagy, ahogy Boldogházán mondják, az égetett tortakészítés. Édesanyjától tanulta a tortakészítést, 14 éves korában már önállóan alkotott. Szép sikereket ért el, erről tanúskodnak a lakásában sorakozó oklevelek, kupák, arany, ezüst és bronzérmek. 18 aranyérem után a legújabb ezüstérmét a 2017. október 10-én, Pándon megrendezett IX. Kárpát-medencei Grillázsversenyen kapta. Tortái eljutottak az ország minden részébe, de Németországtól Kanadáig, sőt Ausztráliáig, sok helyen megcsodálhatták, illetve megköszönhették alkotásait. Munkáiban megformázott már a Szent Jobbtól a tápiói templomon át a petróleumlámpáig sok mindent. A versenyeken a tortákat sok szempont alapján értékelik, de a két legfontosabb a külső megjelenés és az íze - hiszen mégis csak élelmiszerről van szó. Juhászné Terikének a tortakészítésen kívül van egy másik erénye, hogy unokájának, Juhász Jankának igyekszik átadni a mesterség minden fortélyát, aki ígérete szerint tovább viszi a torta készítés hagyományát.

Juhászné Józsefné grillázstortája: 1kg kristálycukor

40 dkg durvára vágott dióbél

1 evőkanál ecet

A díszítéshez: 1 tojás fehérje

20 dkg porcukor

1 evőkanál ecet

A torta adalékanyagot nem tartalmaz!

6. TSZ irodaházban elhelyezett díszes lószerszámok

Az 1960-as években virágkorát élte a községben a lótenyésztés, illetve a hozzá kapcsolódó lovas sport, főleg a fogathajtás. Több megyei és országos versenyen vettek részt a jászboldogházi fogathajtók, sok előkelő helyezést értek el a különböző versenyeken. Ebből az időből maradt meg az az öt darab díszes lószerszám, amit 1967-ben készített Csábi József jászberényi szíjgyártó mester. Az ötös fogatra való felszerelés az Alkotmány utca 10. szám alatti irodaház aulájában lévő tárlókban van elhelyezve. Ezen lószerszámok emléket állítanak az egykori fogathajtóknak, akik messze földre elvitték a jászboldogházi lótenyésztés hírét. **Helyi értékként** egy szeletet képviselnek a település múltjából.

7. Boldogházi Hírek, Jászboldogháza Önkormányzatának lapja

2000 júliusában nemes szándékkal, a szülőföld iránti szeretet, tisztelet szép példájaként született meg a kéthavonta megjelenő helyi közéleti és honismereti lap, a Boldogházi Hírek, mely azóta is kitartóan tudósítja olvasóit a jelenkor eseményeiről és a múlt történéseiről. Változatos és gazdag híryanaga révén minden korosztálynak kiváló olvasnivalót kínál. Rólunk szól, boldogháziakról, benne van a múlt, a jelen, a jövő. A Jászság egyik legszínvonalasabb helyi lapjának tartják az olvasók. A szerkesztőség nagy gondot fordít a tartalomra és a külalakra egyaránt, így az utókor számára fontos forrástörténeti kiadvány is lehet.

Állandó rovataiból – *önkormányzati hírek, hitélet, civil szervezetek, óvodai, iskolai hírek* - nyomon követhető a község élete.

Igen sokat tesz a lap a Jászság történetének, ezen belül Boldogháza múltjának megismerése érdekében.

Rendszeres tájékoztatást kapunk a két lapszám közötti időszak eseményeiről és a várható rendezvényekről, jászkapitányi hírekről. Jászboldogháza mezőgazdasági község, rendszeresen bemutat a lap helyi fiatal gazdákat, gazdálkodó családokat. A lap demográfiai változásokról is tájékoztat, közli az adott időszak születési, házassági és halálozási adatait. Egy kis településen a gyermekszületés és a házasságkötés mindannyiunk öröme, a halálozás pedig mindannyiunk fájdalma, e lap ezt jól érzékelteti. A Boldogházi Hírek a hétköznapok történetét, az itt élők mindennapjait örökíti meg, az információáramlás egyik fontos eszköze a községben.

A leírt történetek - az idősebb emberek visszaemlékezései, a fiatalok élménybeszámolói, a település kulturális és sportélete, helyi hitélet, ünnepi szokások, emberi sorsok leírása - Boldogháza történetének részévé válnak.

Minden közösség maga is tehet azért, hogy saját történelmét formálja, fenntartsa, éltesse, nem csak azzal, hogy a maga módján éli életét, hanem azzal is, hogy amit arra méltónak talál, leírja, kinyomtassa, lefotózza, ne engedje, hogy a feledés homályába vesszen. Sokat tesznek ennek érdekében a lap szerkesztői.

A Boldogházi Hírek egy precízen megszerkesztett, kéthavonta, rendszeresen megjelenő tartalmas lap, melynek színvonalát emeli az esztétikus külső és a témákhoz gondosan kiválasztott illusztrációs anyag.

8. Zrupkó Antalné (1938-2013) kézműves tevékenysége

Zrupkó Antalné Klárika néni a tótkéri tanyavilágban született, Jánoshidára majd pedig Jászboldogházára költözött családjával. Foglalkozása postás volt, ismerte az egész falut, de ez fordítva is igaz, az egész falu ismerte, szerette. Az 1990-es évek elején kötelezte el magát a hagyományörzés és a kézművesség mellett. Tagja lett az Újszászi Díszítőművészeti Szakkörnek, s ott ismerte meg **az egykori jász szűcshímzés gazdag motívumanyagát, amit aztán ő maga is nagy precizitással keltett életre szőnyegeken, terítőkön, párnákon és zsebkendőkön.** Idősebb korában tanulta meg a csipkeverést, bebizonyítva ezzel, hogy tanulni soha nem késő. A jász viselet újjászületése után ő volt az első, aki jász viseletet varratott magának Jászboldogházán. Ezután mindig abban jelent meg a nagyobb ünnepeken, bemutatókon, hagyományörző rendezvényeken. Állandó résztvevője volt a Jász Múzeum történelmi játszóházainak, a Jász Világtalálkozóknak és a jászsági, megyei, és az országos hagyományörző programoknak. A rokkáját mindenhol magával vitte, amivel népszerű volt a gyermekek és a felnőttek körében egyaránt, hiszen ma már csak kevesen ismerik a fonásnak e hagyományos módját. Képzőművészeti alkotásaival eljutott nemcsak jászsági, hanem országos rendezvényekre is. A budai várban megrendezett kézműves találkozókön bemutatta gobelinjeit, horgolt terítőit, hímzéseit, csipkeverő eszközeit, valamint ezekkel kapcsolatos mesterfogásait. Született Jász emberként példát mutatott honszeretetből, hagyományápolásból és becsületes emberi magatartásból. Jász viselet ruháját, szeretett rokkáját és a szövőszékét halála után a családja a helyi tájháznak ajándékozta, amit megtekinthetnek a látogatók. Munkáiból néhány darab szintén megtekinthető a tájházban, de Boldogházán többen őriznek alkotásaiból értékes darabokat.

9. Kövér Attila II. világháborús tárgyi emlék gyűjteménye

Kövér Attila gyűjteménye Jászboldogházán a Hunyadi utcai lakásán található. Attila magáról illetve az összegyűjtött tárgyi emlékekről a következőket írta:

A magyar történelemmel még egészen kis koromban találkoztam először. Édesanyám olvasott fel esti mese gyanánt a Mondák könyvéből és emlékszem, hogy igen nagy hatással volt rám. Ez a könyv a magyarok eredetéről, mondavilágáról íródott, és ez alapozhatta meg számomra, hogy érdeklődési köröm a magyar történelem felé forduljon. Az egyetemes és magyar történelmet még a szocialista érában tanultam. Szerencsésnek mondhatom magam, mert történelem tanárom nem ideológiai alapon oktatott, és sikerült felkeltenie érdeklődésem a magyar történelem iránt. Rendszerváltás után, már szabadon lehetett történelemmel foglalkozó könyveket vásárolni, és én nagy lendülettel vettem bele magam, az új információk megszerzésébe. A 90-es évek elejére már konkrét érdeklődési köröm is kialakult, ez pedig a Magyarország részvétele a II. világháborúban volt. Nemzeti identitásom megerősödésében nagy szerepet játszott, a szolnoki Tisza Táncegyüttes, ahol megtanultam a magyar kultúra szeretetét, nemzeti értékeink megbecsülését. Ilyen alapokkal érkeztem meg, a II. Világháború tárgyi emlékeinek a gyűjtéséhez. Első tárgyi emlékem, egy átlőtt német rohamsisak volt, amit még 12 évesen találtam egy hulladék gyűjtés alkalmával. Innentől kezdve kezdtem meg módszeresen gyűjteni, a még fellelhető világháborúhoz köthető anyagokat. Gyűjteményem fő gerincét, Jászboldogházán élő rokonaim, ismerőseim adták, mert még sok minden megmaradt a tulajdonukban és úgy gondolták, hogy jó helyre kerülnek a régen őrzött tárgyak, emlékek.

1995-ben létrehoztunk egy hagyományörző csoportot a Magyar Királyi Honvéd Hagyományörző Alapítványt, ami az országban az elsők között alakult. Ez a csapat a Magyar Királyi Honvédség katonai hagyományait jelenítette meg. Itt hagyományörző honvédként számos megemlékezésen, koszorúzáson, újraszentalésen, temetésen vettem részt. Ilyen rendezvény volt pl. vitéz Nagybányai Horthy Miklós újratemetésének 5. évfordulója, a pákozdi Doni ismeretlen katona újratemetése, a keceli Haditechnikai

Park zászló avatása, a Budai Várban csendőr és határvasás emléktábla avatás a szolnoki II. Világháborús emlékműavatás, Millenniumi zászlók átadása, és számtalan Hősök napi megemlékezés. Hagyományörző munkám elismeréseként a Történelmi Vitézi Rend 2001-ben tagjává fogadott, és 2003-ban vitézzé avatott. Ez idő alatt sok túlélő katonával, hozzátartozóval kerültem kapcsolatba, akik kérésemre gyarapították gyűjteményemet. 1998-ban csatlakoztam a Magyar Királyi Csendőr Bajtársi Közösséghez 1999-ben létrehoztuk a Magyar Királyi Testőr Lövész Zászlóalj Katonai Hagyományörző Egyesületet majd újra alakulva 2006-ban a Szent László Hadosztály Honvéd Hagyományörző Egyesületben folytattam hagyományörző tevékenységem. Alapítója voltam a Magyar Hadi-és Gépjárműtechnikai Alapítványnak, 2001 óta tagja vagyok a Történelmi Vitézi Rendnek, és tagja vagyok még a Doni Bajtársi és Kegyeleti Szövetségnek, és a Nagykátai Honvédtüzér Hagyományörző Alapítványnak. 2003 óta tagja vagyok a Magyar Tartalékosok Szövetségének és 2016 óta elnökségi tagja vagyok a J.N.K.SZ megyei szervezetnek. Gyűjteményem gyarapodásával egyre több felkérésnek tettem eleget, és szinte az ország egész területén tartottam állandó vagy időszakos kiállításokat, élő történelem órákat. Kiállításaim témái, rendszerint a Jászságból elszármazott honvédek minden napi életét, felszerelését, fegyverzetét mutattam be. Kaptam felkérést a Szolnoki és az Abonyi múzeumtól is időszakos kiállítás létrehozására. A Szolnoki Hadkiegészítési Szakgyűjteményt létrehozását segítettem tárgyi emlékek adományozásával.

Első kiállításomat Jászboldogházán 2006-ban tartottam a Jász Világtalálkozón. Kiállításom címe, a „Jászok a Második Világháborúban” volt. Azóta többször tartottam a községben kisebb-nagyobb kiállításokat, „tapintható történelem” címen ahol volt lehetőség az iskolásoknak, óvodásoknak vagy a község lakosságának is megnézni, megfogni haditechnikai gyűjteményem darabjait is. A Jászföld Hagyományörző Egyesület felkérésére is rendeztem kiállítást a Hagyományok Hétkéjén. Reményeim szerint a Doni Emléktúra kulturális rendezvényt is sikerül meghonosítani községünkben, mert a Doni áttörés 74. és 75. évi megemlékezését sikeresen tudtuk a falu közösségével végrehajtani. Számomra igen fontos eseményként emlékezek vissza a 2011-ben a boldogházi temetőben az ismeretlen katona sírjának felavatására. A Jászboldogházáról Elszármazottak Baráti Társasága (melynek tagja vagyok) és családom támogatásával, több évtizedes elmaradásunkat pótoltuk be, hogy méltón tudjunk megemlékezni, a II. Világháborúban elesett hősi halottak emléke előtt.

Települési értéktár

Jászboldogháza

2. Történeti érték

1. A középkori Boldogháza helye – régészeti lelőhely a Csíkosban

Boldogháza a középkorban önálló közigazgatással rendelkező település volt, élén a szálláskapitány állt. A középkori település nem a mai község helyén, hanem a Csíkosban, a Zagyva közelében volt, amit a régészeti feltárások igazoltak. Helyének meghatározásában fontos tájékozódási pont volt az Oláh-kereszt, amit Oláh István és felesége a közelben lévő Tetemhátnak nevezett dombra állíttatott két kislányuk emlékére, akik 1887-ben a Zagyvában lelték halálukat. A kereszt összeomlott, talapzata ma a polgármesteri hivatal udvarán található, melyen két egyforma, karéjos kialakítású táblán olvasható a felirat:

ISTEN DICSŐSÉGÉRE
ÁLLÍTTATTA

OLÁH
ISTVÁN
JULIANNA

ITT NYUGSZIK
OLÁH ROZÁLIA
szül. 1883. MÁR.23
MEGH. 1887. OKT. 19.

és neje
VÖLGYI

ITT NYUGSZIK
OLÁH VIKTÓRIA
szül. 1881. JÚL. 7.
MEGH. 1887. OKT. 19.

A Tetemháznak/Tetemhátnak nevezett domb a Zagyva sodrásával előkerülő nagy mennyiségű emberi csontokról kapta a nevét, ami a régészek érdeklődését is felkeltette.

A Jászság kiváló régésze, Hild Viktor 1893-ban járt először ezen a vidéken, és az Oláh tanyán egy római kori, latin feliratos kő töredékre figyelt fel, ami a Tetemhátról került a tanyába. (A kő a Jász Múzeumban található.) 1899-ben Hild Viktor a kő másik felét keresve ásatásokat végzett a Tetemháton, melybe a Magyar Nemzeti Múzeum szakemberei is bekapcsolódtak. A római kori kő másik felét nem találták meg, de különleges leltre bukkantak. Egy kisebb középkori templom és az azt körülvevő kerítés alapját találták meg. A templomfalak alatt, a Zagyva melletti részen pedig római építkezés maradványaira találtak.

Ezt követően ötven évig nem történt feltárás ezen a területen. 1952-ben mélyszántás során az Oláh tanya környékén egy cserépedényben 635 darabból álló középkori éremleletet találtak, ami a Jász Múzeumba került. A Magyar Múzeumok Országos Központja leletmentő ásatást rendelt el, melyet Csalog József, a Jász Múzeum vezetője irányított. Az ásatás során a középkori templom alapja mellett láthatóvá vált az egykori házak helye, és igen sok emberi csontmaradvány került elő. Csalog József korábban is feltételezte, hogy a középkori templom az egykori Boldogháza központjában állhatott, amely Árpád-kori templom maradványaira épült gótikus templom lehetett. Az ásatás eredménye megerősítette azt a feltevést, hogy az ide érkező jászok a római kori, illetve az Árpád-kori épületek helyére építették templomukat, és itt alapították meg az egykori Boldogházát. Ez a középkori falu a mai Jászboldogházától délkeletre 6 km-re, Jászsalsószentgyörgytől délnyugatra 1,5 km-re, a Zagyva jobb partján mintegy 300 méter hosszú és 180 méter széles dombháton helyezkedhetett el. A Zagyva jó vizet, megfelelő átkelőhelyet, a víz halat biztosított az ide érkezőknek, s az állatok tartására gazdag legelő állt rendelkezésre. A régi épületeket felhasználták a templom és a falu házainak felépítésére. A lakosok

1596-ban, Eger eleste után a törökök elől elmenekültek, és ekkor pusztult el végleg a középkori Boldogháza.

Az 1963-as árvíz során Boldogháza tanyavilágának több mint fele elpusztult, a Zagyva-gát megerősítéséhez a domb nagy részét elhordták, az új gát pedig ráépült a lelőhelyre, így a további kutatások lehetetlenné váltak.

A mai modern technika felhasználásával a Jász Múzeum régésze lehetőséget lát az értékes lelőhely műszeres feltárására, ami a középkori Boldogháza és a jászok történetéhez is új adalékokkal szolgálhat.

2. Boldogháza önálló községgé válása

A középkorban népes településnek számító Boldogháza a török időkben teljesen elnéptelenedett, s ettől kezdve évszázadokon át Jászberény pusztája volt, amit a redemptio idején megváltott a város. Gazdag legelőit, kiváló termőföldjét a Berényben élő gazdák használták, akik eleinte nyári szállásokat építettek itt, de az 1800-as évek során már egyre többen költöztek ki a városból. A 19. század végén felgyorsult a tanyásodás folyamata, amit kedvezően befolyásolt az 1873-ban átadott Hatvan-Szolnok közötti vasútvonal. Az 1900-as évek elején már öt iskola működött a boldogházi határban, és két kápolna várta a tanyavilág lakóit. Olvasóköri, gazdaköri, színjátszó körök kezdtek meg működésüket, 1930-ban pedig felépült a templom a leendő község központjában.

A Jászberénytől való elválás, az önálló községgé alakulás gondolata az 1930-as években merült fel először a boldogháziakban, a második világháborút követően pedig már határozott formában jelentkezett. 1945. november 17-én a három határrész, Tápió, Csíkos és Boldogháza lakói közös tanácskozást tartottak, melyen megbeszélték az önállósulás tervezett folyamatát. 1945. december 1-jén megalakult a községszervező bizottság, melynek tagjai többször jártak a Belügyminisztériumban, és kellő határozottsággal érveltek az önállósulás mellett. A lakosok részéről széles körű összefogás volt tapasztalható, és a helyiek rendkívül gyors és eredményes szervező munkával megteremtették a községgé válás feltételeit. Ennek eredményeként 1946. július 1-jével Boldogháza elnyerte önállóságát. A község első főbírójává a köztiszteletben álló gazdálkodót, Nagy Jánost, helyettesévé Konkoly Bélát választották. Nagy János javaslatára a Belügyminisztérium 1947-ben a község végleges nevét **Jászboldogháza** névben hagyta jóvá.

A kis település a háború utáni évek nehézségei között kezdte önálló életét, de szorgalmas, tehetséges lakói már az első években jelentős eredményeket értek el. Megteremtették az önálló közigazgatást, s határozott elképzeléseik voltak a település jövőjéről. 1948-tól azonban a kedvező folyamatok megtorpantak, hiszen csaknem minden boldogházi család számára komoly megpróbáltatást jelentettek a teljesíthetetlen beszolgáltatások terhei, a súlyos büntetések, a javak elvétele. A kuláknak bélyegzett gazdákat pedig – köztük az új község vezetőit – 1949-ben fizikailag is súlyosan bántalmazták. Nagy János főbírónak az ekkor elszenvedett bántalmazás vezetett betegségéhez, majd 1953-ban a halálához. Síremléke a jászboldogházi temetőben található.

1996-ban, Jászboldogháza önállóvá válásának 50. évfordulójára a község felújította síremlékét, és emléktáblát helyeztek el rajta a következő felirattal:

*„Ha kell, hát százszor újrakezdjük,
vállalva ezt a legszebb küldetést.”*

Községünk első bírójának síremlékét felújította
a hálás utókor Jászboldogháza önállóvá válásának
50. évfordulója alkalmából.

A boldogházi lakosok ma is büszkén tekintenek vissza a községet alapítók példás összefogására, mellyel saját erőből megvalósították az önállóvá válást, és 1946-ban Jász-Nagykun-Szolnok megyében **Jászboldogháza** néven új község született.

3. Kuláküldözés, Kulákverés Jászboldogházán

1948 a fordulat éve volt, ettől kezdve Jászboldogházán is radikális intézkedések történtek a módos középparasztság tönkretételére. Szovjet mintára kuláknak bélyegezték a jómódú gazdákat, és elkészült a kuláklista, amelyre elsőként a 25 hold fölötti földterülettel rendelkezők kerültek. Jászboldogházán 76 lakos neve szerepelt a listán. Megindult a kulákká minősített gazdálkodók vagyontárgyainak, földjének elvétele, amit az újonnan alakult termelészövetkezeti csoportok kaptak meg. Emellett különféle indokokkal teljesíthetetlenül nagy büntetéseket szabtak ki számukra. 1949 márciusában fizikailag is súlyosan bántalmazták a boldogházi gazdákat. A falu tekintélyes nagygazdáit összegyűjtötték egy boldogházi tanyán, ahol napokon át kínozták és kegyetlenül megverték az ide rendelt ávosok. A gazdák egy részét Szolnokra vitték, ahol embertelen módon megkínozták, megverték őket. Közöttük volt az 1946-ban önállóvá vált község több vezetője és első főbírója, Nagy János is. A gazdák megmaradt javait elvették. A 64 boldogházi családtól összegyűjtött állatokat, gazdasági felszereléseket és takarmányt 1949. március 30-án 72 vasúti vagon szállította el, amit 16 megyei település 30 termelészövetkezete számára osztották el.

A megalázott, megfélemlített emberek közül legtöbben még családjuknak sem beszéltek a velük történekről.

4. Kitelepítés

Az 1950-es évek számos jogsértéseinek egyike volt a budapesti osztályidegennek minősített családok kitelepítése, akik egyik napról a másikra lakásukat, vagyonukat és személyes szabadságukat is elveszítették, bírói ítélet nélkül jogfosztottá váltak. A hatalom célja e társadalmi réteg megsemmisítése és értékes lakásaiknak, tulajdonuknak megszerzése volt.

Jászboldogházára 1951. június 5-én 39 budapesti családot telepítettek ki kuláknak bélyegzett gazdák tanyáira, akik számára ezt újabb büntetésnek szánták. A két megnyomorított réteg tagjai – a hatalom célja ellenére – nem váltak ellenséggé, amiben tudták, segítették egymást. Az embertelen körülmények között is megőrizték tartásukat, emberségüket, legtöbb esetben baráti kapcsolat alakult ki a kitelepített és a befogadó családok között. A kitelepítés 1953-ban megszűnt, de a családok megpróbáltatásai folytatódtak, megkülönböztetésük sokáig befolyásolta családjuk életét.

2013-ban a Boldogházáról Elszármazottak Baráti Társasága kezdeményezésére emléktáblát helyeztek el a vasútállomás épületén, ahová a kitelepítettek érkeztek, és ez alkalommal került sor a kitelepítettek és befogadók első találkozására.

Települési értéktár

Jászboldogháza

3. Épített környezet

1. Római katolikus templom

A Jászboldogháza Rákóczi F. utca 25. szám alatt található neobarokk stílusjegyeket megjelenítő plébániatemplom az Egri Főegyházmezgye Jászapáti esperesi kerületéhez tartozik. A templom építését 1929-ben kezdték el és 1930-ban fejeződött be, dr. Kele István plébános idejében. A templom közadakozásból épült, belső berendezésének egy részét helyi mesterek készítették. A templom felszentelése 1930. augusztus 3-án történt, melyet dr. Kele István prelátus, plébános végzett az egri érsek megbízásából. Az épületet 1939-ben megnagyobbították, akkor kapta mai méretét. Az oltárkép a Szent Családot ábrázolja, amely Antal Sándor festőművész alkotása. A templom belső részét 1959-ben, majd 1980-ban festették ki. 1980-ban a festést Takács István mezőkövesdi mester készítette: a boltozaton a hét szentség szimbóluma, kétoldalt pedig a négy evangélista alakja volt látható. A belső díszítő elemeket Takács András festette. A karzaton elhelyezett eklektikus stílusú orgonát Váradi Miklós rákospalotai orgonaépítő készítette 1933-ban. A 24,5 méter magas toronyban négy harang „lakik”, melyekből három villamosított.

A település önállóvá válásának 60. évfordulójára, 2006-ban sor került a toronysisak és a torony ablakainak külső lefestésére, melyet alpinista technikával végeztek el.

A templom búcsúját augusztus első vasárnapján ünneplik. A templomot többször felújították, legutóbb 2014-ben. A legutóbbi, 2014-es felújításkor a templombelső megváltozott.

Templomunk új arca a 2014. évi felújítás után

Soós Tamás plébános írása

Templomunk szecessziós stílusban épült. A szecesszió latin szó, kivonulást jelent. Kivonulást, elszakadást mindattól, amit a 19. század végén az akadémikus művészet képviselt. A szecesszió hívei hazugnak tartották, hogy a barokk, reneszánsz és gótikus stílusok új formái természetesen jöttek volna létre, és valamiféle lázadás és tagadás jegyében saját stílust hoztak létre.

A szecessziós stílus legfontosabb hazai mestere Lechner Ödön. Legfontosabb munkái a Magyar Iparművészeti Múzeum, a Postatakarékpénztár és a Magyar Földtani Intézet székháza. Híres szecessziós stílusú épületek még a Gresham Palota, az egykori Parisiana mulató, a Zeneakadémia, a Gellért Fürdő és Szálloda.

A szecessziós stílus főbb jellemzői a nagymértékű stilizálás, a növényi vagy geometrikus mintákra épülő hullámzó ornamentika, hangsúlyos, élénk színek alkalmazása. A szecessziós épületeken kevés a derékszög, inkább a lágy, gömbölyded formák az uralkodók.

A Király József kisgyőri templomfestő mesterrel folytatott legelső beszélgetéseinkben felmerült, hogy a barokk jellegű festés, amely négy évtizedig díszítette templomunkat, nem illik az épület stílusához. Megegyeztünk abban, hogy az új festés szecessziós stílusú lesz.

A színek kiválasztásában igazodni kellett az oltárképhez és az oltár feletti freskóhoz, ezért a világosbarna, meleg színek mellé a kéket is alkalmazni kellett, hogy a festés egy egészet alkosson, ezért kapott a mennyezet világoskék keretet és mintát. A templom falainak barnás színét pedig a sötétbarna díszítések hangsúlyozzák.

Új festmények díszítik templomunk belsejét. Ezekről szeretnék néhány szót szólani.

A kórus két oldalán két bibliai hangszer kapott helyet: bal oldalon Dávid hárfája, jobb oldalon a kürt. Dávid király korában (Kr. e. 1040 - Kr. e. 970) Izrael a virágkorát élte, sok időt fordítottak a díszes vallási ünnepekre, vallásos énekek (zsoltárok) születtek, és több bibliai könyvet is abban az időben írtak. Mind a hárfá, mind a kürt gyakran használt templomi hangszerek voltak. Itt a szecessziós stílusnak megfelelően stilizált formában készültek.

Körben a festmények az üdvtörténet legfontosabb eseményeit jelzik. Balra az első festmény címe: Teremtő hatalmad magasztaljuk. A világ teremtését ábrázolja ez a festmény. A háromszög Istent jelzi, benne a kéz az ő teremtő munkáját, bal oldalon a nap, középen a föld és jobb oldalon a hold, amelyek belefolynak a háromszögbe, jelzik Istennek és a teremtett világnak az egységét, elszakíthatatlan kapcsolatát.

A következő festmény: Egyszülött Fiadat adtad értünk. A háromszöget idéző festmény csúcsán zsidó csillagot látunk, mely Jézus zsidó származására utal. A liliomot egy galamb tartja a csőrében. A liliom Szent Józsefnek a lelki tisztaságát jelzi, a galamb, a béke szimbóluma pedig a Szentlelket, mely a bibliában Gábrriel arkangyal alakjában jelenik meg Szűz Máriának, és hozza az örömhírt, hogy Mária áldott lesz, és gyermeke születik. A vályú benne a szalmával és benne az isteni kisérettel szintén stilizált, a három korona pedig a három királyra emlékeztet, és ezzel az örömhír világraszóló terjedésére, hogy Isten a világba küldte Szent Fiát, és az áldás minden ország minden emberét érinti.

A harmadik festmény címe: Életük bőségben legyen. A kánai menyegző csodáját mutatja be. A kő, a korszok anyaga, a mi kőből való szívünket jelenti. A víz, ami a korszokban van (egyenként 20-30 liter, tehát nagy mennyiség) a halál erejét, erős halálfélelmünket jelzi. A lopótök a merítő edény, a poharakban a vörös bor pedig az öröm, amit az Istennel való találkozás jelent, és amelytől a halálfélelem elmúlik, és öröm kerül a helyébe.

Az oltár fölött középen: Mennyei kenyeret adtál nekünk. A nagy kék kereszt Jézus, a kis barna kereszték az apostolok, a sárga kereszt Iskarióti Júdás, aki elárulja Jézust. A kenyér a saját kenyérünket ábrázolja, mert a Jézus korabeli kör alakú lapos kenyér több magyarázatot igényelne, a kehely és az ostya pedig a szentmisében történő átváltozást ábrázolja, ahol a kenyérből Krisztus Teste, a borból Krisztus Vére lesz.

Jobbra a következő festmény: Szeretetből meghaltál értünk. Jézus megkínóztatásának eszközeit látjuk, de a kereszten ott a fehér lepel is, feltámadásának jelvénye, mely hozzátartozik halálához.

Dicsőségedet mutatod nekünk: ez a következő festmény címe. Az X és a P betű a görög K és R betűt jelentik, Krisztus monogramját, mely a keresztény vallásokban ebben az összeillesztett formában terjedt el. A bárány, aki a vérét ontja, a szelíd Jézust jelképezi, aki olyan erős, hogy képes életét áldozni övéért. A belőle kiömlő vér ezt mutatja. A kehely, amibe Krisztus vére kerül, a szentmisét idézi. A kehelyből kiemelkedő zászló, amelyen Krisztus végighúzódik, Jézus keresztje a dicsőség aurájában, a kereszt győzelmét mutatja. A festmény alsó felében a könyv az alfa és az ómega görög betűkkel azt mondja: mindez az Írások szerint történt, és hogy mindenben Jézus a kezdet és a vég.

Az utolsó festmény a hit, a remény és a szeretet szimbólumai: a kereszt, a horgony és a szív. A hit, a remény és a szeretet az isteni erények, melyek az Istennel folytatott közös élet gyümölcseiként jelentkeznek az emberek életében, és amelyek teljessé teszik Isten művét az emberben.

2. Vasútállomás

Jászboldogháza egyik legrégebbi épülete, 1873. március 10-én adták át rendeltetésének, azóta szolgálja az utazókat. Érdekességként az állomás elnevezéséről: 1873-as átadásától 1874. augusztus 12-ig Tápió-Györgye, majd 1875. január 1-ig Boldogháza. 1875. január 1-től 1883. január 1-ig Tápió-Györgye-Boldogháza. 1883. január 1-től 1947-ig Jánoshida-Boldogháza. 1947-től Jászboldogháza–Jánoshida. Az állomás épületében váróterem, forgalmi iroda, állomásfőnöki lakás és raktár kapott helyet. **Az épületet vasúti műemlékké nyilvánították**, így remélhetőleg még sokáig megőrzi eredeti állapotát. A település patinás építménye 145 éves fennállása alatt mindig fontos szerepet töltött be Boldogháza, sőt a szomszédos Jánoshida lakóinak életében úgy a szállítás, mint az utazás tekintetében.

3. Tájház

Az Alkotmány utcában található Tájház berendezése a 2006-ban községünkben megrendezett XII. Jász Világtalálkozóra készült el, ami egybeesett Jászboldogháza önállóvá válásának 60. évfordulójával. A lakosság által megőrzött és adományozott használati tárgyakból az Ezüstkor Nyugdíjas Egyesület tagjai rendezték be a régi időknek megfelelően a ház helyiségeit. A lakosság anyagi támogatásával szabadtéri kemencével és új kerítéssel gazdagodott a Tájház, ami minden évben helyet ad Szent István napján az új kenyér ünnepének.

4. Szent Vendel szobrok

Jászboldogháza a Jászság egyetlen települése, ahol három Szent Vendel szobor található, ezért Jászboldogháza méltán vallhatja legkiemelkedőbb védőszentjének Szent Vendelt.

Szent Vendel kultusza a XVIII. század második felében terjedt el, majd honosodott meg a Jászságban.

Vendel a legenda szerint skót királyfiként született, majd zarándokolt, mint remete és pásztor. Életét az állatok gyógyításával elért csodás jótéteményei kísérték végig.

A Vendel-tisztelet egyik jellegzetes szigete a Jászság, ahol a leghatározottabb formában jelentkezett az áhítat. Jászberény jelentős szerepet töltött be terjesztésében. Innen indult ki a szoborállítás hagyománya is.

A népi hódolat tetőpontját a XIX. század végén, a Vendel társulatok megalakulásával érte el. Ezek az egyesületek – ritkábban vallásos egyének - állítottak Szent Vendel emlékeket a legelők szélén.

Településünk mindhárom nagy határrészének lakossága állított szobrot a pásztorok, juhászok és földművesek patrónusának, hiszen javarészt állattartással és földműveléssel foglalkoztak a jakabi, a tápiói és a csíkos-kutyinai lakosok.

Az említett határrészek az idő múlásával elnéptelenedtek, így egyre kevesebben emeltek kalapot „Vendelke” előtt, ahogyan az idősebbek nevezik.

A Szent Vendel szobrok köztulajdonban vannak, az egyházközségi képviselő-testület tagjai tartják rendben az önkormányzattal összehangoltan.

Régi szokás volt, hogy a szobroknak keresztapát választottak. Ezt a tisztséget tovább hagyományozták haláleset után. Jelenleg a jakabi szobor keresztapja Fózér Balázs, a csíkosi szoboré Szaszko Zoltán, míg a Tápióból belterületre került szoboré Sass Lajos.

A hagyományörzés szép megnyilvánulásaként a helyi cserkészcsapat Szent Vendel nevét vette fel.

A helyi Egyháztörténeti Gyűjtemény őrzi a nagy becsben tartott, ritkaságszámba menő Szent Vendel zászlót is, amely a Vendel társulatok máig fennmaradt különlegesen szép emléke. A

nagyméretű, zöld selyem zászló egyik oldalán Szent Vendel, a másik oldalon Szent Imre herceg ábrázolása látható.

A Vendel társulatok és a szobrok közelében lakók gondoskodásának köszönhetően a Szent Vendel szobrok túléltek a történelem megpróbáltatásait is. A környék lakói szépítették a környezetét, esténként lámpással világították meg őket, ami a tájékozódást is segítette a sötét éjszakában. Október 20-án, Vendel napon szentmisével, majd a helyszínekre kivonulva koszorúzással, halottak napján mécsesek gyűjtésével – a mindennapok útvesztőiben csendes főhajtással – emlékezünk védőszentünkre, egyben a szobrokat állító elődökre is.

Szép emlékként őrizzük a Vendel bankettek jó hangulatát, a finom birkapörkölt ízét, melyet a koszorúzási ünnepségek után a zenés-táncos rendezvényen fogyasztott el a jelenlévők sokasága. A Szent Vendel iránti tisztelet jele, hogy a község címerében is helyet kapott Szent Vendel alakja.

1. JAKABI SZENT VENDEL SZOBOR

A Jászberény felé vezető ún. Imrédy út mellett áll a magas kőtalapzattal ellátott szobor, melyet a szomolyai Bauer Károly kőfaragó mester készített, és 1905. június 1-jén szentelték fel. Kőből faragott, festett, jellegzetes népi karakterű: fekete bajuszos juhászember a jázsági pásztorok jellegzetes öltözetében: csizmában, ráncos bő gatyában, fehér ingben, fekete dolmányban, nyakravalóval, subában, kalapban, vállán tarisznyával és kulaccsal jeleníti meg Szent Vendelt alkotója. A kezében pásztorbotot tart, a lábánál két oldalt egy-egy birka fekszik.

A szobor felirata

„ISTEN DICSŐSÉGÉRE
ÁLLÍTTATTÁK
AZ A JAKABI ÉS BOLDOGHÁZI
SZENT VENDEL TÁRSULAT
TAGJAI TÖBB JÓSZÍVŰ
EMBEREK ADOMÁNYAIBÓL.
1905. JÚNIUS 1-JÉN
MEGÚJÍTTATOTT 946-ban”

A szobor talapzatába vésve:

KÉSZÍTE
Ü.BAUER KÁROLY
SZOMOLYÁN

2. TÁPIÓI SZENT VENDEL SZOBOR

1935-ben állították a szobrot, melyet Csák József jászberényi kőfaragó mester készített. Eredetileg a Tápióban az ún. Pelei út mellett került felállításra. 2000-ben, a millennium évében az elnéptelenedett tápiói határból az egyre romló állagú szobrot kiemelték, és felújítva a község főterén helyezték el, ahol 2000. október 20-án szép ünnepség keretében került újbóli felszentelésre. A szobor skót herceggént ábrázolja az állatok és állattartók védőszentjét. A szobor áthelyezése során egy 1935-ös újságcikk nyomán sikerült megtalálni a talapzatában elhelyezett palackot, amely a 111 adományozó lakos mellett dr. Kele István prelátus, esperes plébános és Friedvalszky Ferenc jászberényi polgármester nevét is megőrizte. Ezen okmány másolata díszes állványon a községháza földszintjén került elhelyezésre.

A szobor felirata:

Isten dicsőségére
SZENT VENDEL
tisztetére
állították rk.
az alsóboldogházai
és tápiói hívek
közadakozásból
1935. október 20.

Kiegészítő táblára került :
A MILLENNIUM TISZTELETÉRE
FELÚJÍTOTTA
JÁSZBOLDOGHÁZA KÖZSÉG LAKOSSÁGA
2000. OKTÓBER 20.

3. CSÍKOS-KUTYINAI SZENT VENDEL SZOBOR

A községtől keletre, közel a csíkosi kövesúthoz szintén áll egy Szent Vendel kőszobor. Az egyik legszebb szoboralak, imára kulcsolt kézzel, az ég felé forduló arccal. Magas betonoszlopok és az azokat összekötő elemek védik a környezeti hatásoktól. A szobrot Csák József jászberényi kőfaragó mester készítette, és 1935-ben, a tápiói szent Vendel szoborral egy napon szentelték fel.

A szobor felirata:

Isten dicsőségére
ÉS SZENT VENDEL
tisztetére állították
a jászberényi,
CSÍKOS-KUTYINAI RK.
szent Vendel társulat tagjai
és a jószívű adakozók.
1935. október 20.

A Szent Vendel szobrok feliratát eredeti formában írtuk le, nem módosítottuk még akkor sem, ha a mai helyesírás szabályai, esetlegesen azt kívánták volna./ értéktár biz./

5. Szent Vendel tér

A község központjában, az általános iskola előtt, a polgármesteri hivatal épületével szemben helyezkedik el a fákkal, örökzöldekkel, virágokkal ízlésesen beültetett Szent Vendel tér. 2000-ben a park templom felőli részében állították fel a Tápióból behozott Szent Vendel szobrot, méltó helyet biztosítva ezzel a tér névadójának. A Szent Vendel tér a község főtere is egyben, ahol minden évben advent idején megrendezésre kerül a falu karácsonya. A park belső részén helyezkedik el a redemptiós emlékmű. A parkban található egy kopjafa, amely az 1848/49-es események évfordulóján került felállításra. Régi idők tárgyi emléke a szép festett kerek kút.

6. Szoborfülkék

A település hat különböző pontján jellegzetes kis építmény, szoborfülke található. Az elsőt a Lehel utcában 2006-ban építették a faluszépitők, egy lakos által felajánlott Mária szobrot helyeztek el benne. A környék lakói szimpátiával fogadták az alkotást. A Faluvédő és Szépitő Egyesület tagjai lelkesülve a sikeren, további öt kis fülkét építettek a falu öt különböző pontján. A fülkékben Szent László, Szűz Mária, Mária szíve, Mária Rosa Mystica és Jézus szíve ábrázolásai kaptak helyet. Ma már hozzátartoznak a település arculatához ezek a modern építmények, melyek egyben az ősi vallási emlékeket őrzik. Az Arany János utcai szoborfülke különlegessége, hogy Árpád-házi Szent Erzsébet születésének 800. évfordulójára emlékezve 2007-2008-ban készült, és 2008 novemberében került felszentelésre. Az emlékhely a Szent Erzsébet kert nevet kapta.

7. Kőkeresztek

Jászboldogháza közigazgatási területén nyolc kőkereszt található, melyek többsége a határban, az utak mentén áll.

- 1. Az Alavander (Túróczi) kereszt**
- 2. A Konkoly kereszt**
- 3. A tápiói kereszt**
- 4. Az alsóboldogházi kereszt**
- 5. A Csíkos – kutyinai kereszt**
- 6. A temetői kereszt**
- 7. A templom melletti kereszt**
- 8. A Baranyi kereszt**

Őseink vallásos lelkiületének bizonyítékai. Az eredeti keresztek többségét magánszemélyek, illetve közösségek állították 1832 és 1931 között.

A kőkeresztek jellemzői, hogy – az Alavander és a Csíkos-kutyinai kereszt kivételével - a korpusz (felfeszített Krisztus) alatt Máriát ábrázoló szobor alakja is díszíti az alkotást.

Az ősök által az utódokra hagyott örökség megbecsülésének jele, hogy mind a nyolc kőkereszt és környezete szépen gondozott. Közülük három kereszt romjaiból lett újjáépítve az utóbbi hat évben. Ezek az utókor számára készült üzenetet is őriznek. A többi keresztet kisebb-nagyobb felújítást, javításokat végeztek az évek során. Alapos felújításra szorulna a jelenleg 113 éves alsóboldogházi kereszt.

A keresztek többségének tulajdonosa a Jászboldogházi Római Katolikus Egyházközség.

1. ALAVANDER (TÚRÓCZI) KERESZT

A községtől keletre, a szolnoki földút mentén immár újjászülvete áll községünk legrégebbi vallási emléke, az Alavander (Túróczi) kereszt. A kereszt Alavander Mihályról, egykori állíttatójáról kapta a nevét, aki jómódú jászberényi polgár volt. Boldogházán is voltak földjei, és 1832. szeptember 14-én a szolnoki út melletti birtokán - a domb közelében - fölállíttatta a későbbi község első kőkeresztjét. Ebben az időben csupán néhány tanya állt a boldogházi határban, így a kereszt fontos útmutató volt a később ide költözők számára.

A kereszt környékét egykor temetkezési helyként is használták, mivel ebben az időben Boldogházán még nem volt temető, s ha nem tudták elvinni a halottat Jászberénybe vagy Portelekre, itt helyezték örök nyugalomra, a kereszt oltalma alatt. Idősebb emberek még ma is emlékeznek arra, hogy az 1960-as évek elején még álltak a kis fakeresztek, melyek az évek során a nagyüzemi földművelés áldozataivá váltak.

Az Alavander kereszt talapzata golgota típusú. A Jeruzsálem hegyét jelképező erős talapzattól közvetlenül emelkedik ki az egyenes keresztoszár, rajta a korpusz, alatta pedig a feliratok.

Az eredeti kereszt az idők folyamán erősen megrongálódott. A többször is gazdát cserélt földterület a múlt században a Túróczi család birtokába került, akik saját költségükön 1926-ban felújíttatták a keresztet, amely végül 2008-ban végleg összeomlott. Erős talapzata a régi helyén maradt, a kereszt darabjai pedig a plébánia udvarára kerültek.

Méltón az elődökhöz – civil kezdeményezésre adománygyűjtés indult az Alavander kereszt újjáépítésére, mely igen eredményes volt, és a lakosok, valamint a Boldogházáról elszármazottak nagylelkű felajánlásai és segítsége nyomán rövid idő alatt rendelkezésre állt a szükséges pénzüsszeg. Az újjáépítési munkálatok 2013 tavaszán kezdődtek. Szabó Csaba jászberényi kőszobrász és Marozsán Tibor kőfaragó igényes, szép munkával valósíttatták meg az elképzeléseket.

A különleges, golgota típusú alap megerősítve, felújítva a régi helyén tartja a föléje magasodó, újjáépült keresztet.

A kereszt eredeti táblájának felirata nem ismert.

A felújított keresztre két márványtábla került.

Az egyik a korpusz alatti részen hirdeti:

ISTEN
DICSŐSÉGÉRE
AZ EREDETI
KERESZTET
ÁLLÍTTATTA
ALAVANDER
MIHÁLY
1832-BEN

A másik tábla az alapra került:

FELÚJÍTTATTA
TÚRÓCZI ANTAL
ÉS NEJE
TÓTH TERÉZIA
1926-BAN

ÚJJÁÉPÜLT
JÁSZBOLDOGHÁZA
LAKOSAINAK ÉS
ELSZÁRMAZOTTAINAK
ADOMÁNYAIBÓL
2013-BAN

SZABÓ CSABA KÖSZOBRÁSZ

Az újjáépült kereszt ünnepélyes felszentelésére 2013. augusztus 31-én, az elszármazottak találkozója napján került sor.

2. KONKOLY KERESZT

A Sóshida felé vezető kövesút bal oldalán, kissé bentebb a dűlőút mellett, nem messze a községtől északnyugatra, nagyon jó állapotban van e kereszt. Gondozói, karbantartói a Konkoly család tagjai.

A fehér márványtáblába vésett felirat:

„ISTEN DICSŐSSÉGÉRE
ÁLLÍTTATTA
ÖZV.
KONKOJ MIHÁLYNÉ
SZÜL.
CSERTA APOLLÓ
1896.
AUGUSZT. 30.
fia BALÁZS és MIHÁLY”

Kiegészítő márványtáblán:

FELÚJÍTOTTÁK
2000-BEN
MIHÁLY UNOKÁI

Talapzatba vésett betűkkel:

ÁLLÍTATOTT AZ
EZREDIK ÉV FORDULÓJÁRA

3. TÁPIÓI KERESZT

Négy évvel a római katolikus iskola és imaház építése után, 1898-ban állítottak kőkeresztet és haranglábat is a helyi gazdák a községtől délre, a Tápióba vezető út mentén, az egykori Tápió-Alsóboldogháza kápolnájánál. Szándékukat így fogalmazták meg:

„.....mert előre meggondoltuk, hogy nagyérdemű szentelt tárgyakat hagyunk örök emlékül, melyet még az utódaink is örök emlékek fenntartják és emlegetik róla, hogy atyáink és nagyatyáink állították ezen Szt. Keresztet és ezen Kis Harangot, melyet nagy tiszteletben kell tartanunk.”

1908-ban, az új iskola építését követően megtörtént az imaház kibővítése, átépítése is. Később a haranglábat és a keresztet áthelyezték a kápolna elé a mai helyére, melyek bensőséges ünnepség keretében 1929. augusztus 25-én kerültek felszentelésre. A szentelést dr. Kele István apátplébános, pápai prelátus végezte.

Az épület és a harangláb már nem látható. Lebontották 1971-ben. A kőkereszt is romos állapotba került, mígnem 2004 őszén összeomlott, talapzatáról ledőlt.

S hogy a késői utódok méltónak bizonyultak elődeik szép szándékához, bizonyítja, hogy 2012 tavaszán civil kezdeményezésre, adományokból megkezdődhetett a kereszt újjáépítése.

A munkálatokat Szabó Csaba jászberényi kőszobrász és Marozsán Tibor kőfaragók végezték. A sziklaszilárd alap megerősítése után az összedőlt kereszt még épen maradt három elemét, az INRI feliratot, a koszorútartó kampót és az épségben maradt ércből készült korpuszt felújították, és felhasználásra kerültek a kereszt újjáépítésénél. A többi elemet újra faragták. A régi kereszt elemeiből sikerült a körbe kerítéshez négy kisebb betonoszlopot formázni, valamint a kereszt elé néhány járdalap is került.

Az eredeti emléktábla sajnos nem került elő, felirata sem ismert.

Az új emléktábla olasz gránitból készült, vésett betűkkel, a következő felirattal:

ISTEN DICSŐSÉGÉRE
ÁLLÍTTATTÁK
AZ
ALSÓBOLDOGHÁZI
ÉS A TÁPIÓI HÍVEK
KÖZADAKOZÁSBÓL
1898-BAN
FELÚJÍTTATTA
A HÁLÁS UTÓKOR
2012-B

A kereszt felújítása óta a tápiói búcsút, ami kisboldog asszony napján, szeptember 8.-án van minden évben megtartják az eredeti helyén a kereszt melletti területen. 2016 óta a kereszt és az iskolai emlékhely környezetének gondozását az Aranykalász Szövetkezet végzi.

4.ALSÓBOLDOGHÁZI KERESZT

Jászboldogháza községtől DK-re, a Csíkosba elkanyarodó kövesúttól jobbra, a Szolnoki útnak nevezett földút mellett áll Alsóboldogháza kőkeresztje.

A kereszt szomszédságában, a község felőli oldalán állt Boldogháza első katolikus iskolája, valamint haranglábon egy szép harang is.

Az iskola épületének lebontásakor a haranglábat is szétszedték, a harang pedig bekerült a település római katolikus templomának tornyába, ahol ma is található, kötéllel működtethető ún. tartalék kisharangként használják.

A kőkereszt ma is eredeti helyén áll. A keresztben kőkorpusz, alatta kőből faragott Mária szobor van.

Kopott, nehezen olvasható a kőbe vésett felirata:

ISTEN DICSŐSÉGÉRE
ÁLLÍTTATTÁK
A KERESZTÉNY
KATOLIKUS HÍVEK
1905.

JÚNIUS 28-ÁN

Alapba vésett betűkkel:

„KÉSZÍTE
Ü.BAUER KÁROLY
SZOMOLYÁN „

A kereszt készítője tehát ugyanaz a Bauer Károly szomolyai mester, aki 1905. június 1-jén állította fel a jakabi Szent Vendel szobrot is. (Neve előtt az Ü. betű az üdösb szó rövidítése.)

5.CSÍKOS – KUTYINAI KERESZT

Boldogházától délkeleti irányban, távol a településtől, Újszász szomszédságában, az egykor népes Csíkos-kutyinai tanyavilág lakói úgy érezték, nem csak iskolára van szükségük, hanem vallásos érzületük kifejezéséeként keresztet, harangot is állítottak, majd melléjük később kápolnát is építettek.

A kőkeresztet Dalmadi István és Dalmadi János állították 1912-ben. Ugyanebben az évben szintén a Dalmadi család jóvoltából harang is felszenteltetett. (Ez a harang most a jászboldogházi templom lélekharangja.)

Az 1963-as pusztító árvíz után az elnéptelenedő határban 1977-ben lebontották a kápolnát és a haranglábat a haranggal. Az eredeti kőkereszt sorsa ismeretlen.

Közadakozásból, civil kezdeményezésre a BOLDOGBT Egyesület és az Aranykalász Szövetkezet támogató, szervező munkája eredményeként az eredeti helytől kissé távolabb, északnyugati irányban, 2014-ben sikerült egy új keresztet építtetni, emlékezve a szorgalmas csíkosi-kutyinai vallásos elődökre.

A keresztet Túróczi József zagyvarékasi kőfaragó készítette, és Csergő Ervin, Jászboldogháza plébánosa szentelte és áldotta meg 2014. október 4-én, amikor Szűz Mária, mint Rózsafüzér Királynője tiszteletére az egykori búcsú hagyományai is felelevenítésre kerültek.

Az új keresztben lévő márvány emléktábla szövege:

DICSÉRTESSEK
A JÉZUS KRISZTUS
A KÖZELBEN ÁLLOTT KÁPOLNA
1927-1977
ÉS DALMADIÁK KERESZTJE
1912-1977
EMLÉKÉRE ÁLLÍTTÁK
A BOLDOGHÁZI, CSÍKOSI
HÍVEK
2014.

A civil kezdeményezés nyomán közadakozásból felállított keresztet egy ajándékozási irat aláírásával a BOLDOGBT Egyesület a jászboldogházi Római Katolikus Egyházközségnek adományozta. A jelenlévők ígéretet tettek arra, hogy a helyet és a hagyományt megőrzik és ápolják, a búcsúi szertartásokat minden év október első vasárnapja környékén - Rózsafüzér

Királynéja tiszteletére - megtartják. A kereszt környezetét az Aranykalász Szövetkezet parkosította és azóta is gondoskodik annak rendben tartásáról.

6. TEMETŐI KERESZT

Jelenleg a ravatalozó mellett álló kőkeresztet Csák József, a környéken közismert jászberényi kőfaragó készítette 1913-ban. Eredetileg a Túróczi-kanyarban hirdette Isten dicsőségét. A temető megnyitásának évében, 1948-ban az egri érsek engedélyével áthelyezésre került a kis haranggal együtt a temető bejáratához, majd az 1960-as évek közepén felépült ravatalozó mellé, ahol immár a harmadik helyén áll nagyon szilárdan, jó állapotban.

Kőbe vésett betűkkel felirata:

ISTEN DICSŐSÉGÉRE
ÁLLÍTTATTA
OLÁH LIBA JÁNOS
1913.

Csák J. J.berény.

7. TEMPLOM MELLETTI KŐKERESZT

A belterületi templom építésével egy időben a templom keleti oldalán egy korpusszal és Mária szoborral ellátott kőkeresztet állíttatott Túróczi Antal és neje, akik 1926-ban felújították az Alavander keresztet. Tanyájuk az Alavander kereszt szomszédságában volt. A kereszt melletti földterület az ő tulajdonukba került kb. a századforduló táján. A köztudatban ezért az Alavander kereszt Túróczi kereszt néven vált ismertté a későbbi időkben.

Idősebb emberek tudni vélik, hogy a templomkertben felállított kereszt nem sokkal a felállítás utáni években egy rendkívül erős, orkánszerű szélvihar következtében eldőlt.

A család további áldozatvállalásával megújult a kőkereszt, melynek tényét – utólagos ráírással – a márvány emléktáblán is megörökítették.

A márványtábla szövege:

DICSÉRTESSÉK A JÉZUS
ISTEN DICSŐSÉGÉRE
ÁLLÍTTATTÁK

TÚRÓCZI ANTAL
ÉS NEJE
TÓTH TERÉZIA
1930.MÁJ.1.

Tóth Terézia neve alá utólag beírva: ÚJÍTATTA FIA LACI ÉS NEJE
Csák J. Jberény

A márványtáblával egy magasságban a keresztalap hátoldalán szerepel: 1930.

8. BARANYI KERESZT

A községtől déli irányban, a Tápíóba vezető úttól balra, a kövesút mellett áll egy kőkereszt korpusszal és Mária szoborral. Vaskerítéssel van körbevéve. A Baranyi család birtoka ma is a kereszt mellett található. A jó állapotban lévő kereszt és környezete a Baranyi család által példásan gondozott. Csák József jászberényi kőfaragó munkája ez a kereszt is. Márványtábláján a következő szöveg olvasható:

ISTEN DICSŐSÉGÉRE
ÉS A HÍVEK LELKI ÉPÜLÉSÉRE
ÁLLÍTTATTA
BARANYI JÁNOS
ÉS NEJE
BARÁTH MÁRIA
1931.

CSÁK J. JB

8. II. világháborús emlékmű

A Rákóczi utcában a templom és polgármesteri hivatal közötti területen található a háború boldogházi áldozatainak emlékműve. A Sebők Imre építőművész terve alapján Szabó Zoltán kőfaragó által készített alkotást 1990. augusztus 5-én leplezték le. A kőfalba épített dombormű - ami Pallag Zsuzsa és Csorba Katalin közös munkája - két oldalán elhelyezett márványtáblába 47 személy nevét vésték bele. A 47 személy többsége a harctéren katonaként vesztette életét, a többiek pedig itthon estek áldozatul. Két dolog közös a sorsukban, hogy valamennyien a háború áldozatai, és mindannyian boldogháziak.

9. Árvízi emlékhely

Az Alkotmány utca végén létrehozott emlékhely, az 1963-as esztendő márciusában a csíkosi és a tápiói tanyavilágban pusztító árvízben tönkrement több mint száz tanyának, illetve a mentésben résztvevőknek állít emléket. A kiállított csónakkal mentették az embereket, állatokat és egyéb vagyontárgyakat. A 2017. szeptember 2-án felavatott emlékhelyet a Faluvédő és Szépítő Egyesület ötlete alapján az Aranykalász Tsz hozta létre.

Részlet Besenyi Vendelnek az emlékhely avatásán elmondott beszédéből

1963. február 24-én tanácsválasztások voltak Magyarországon, így községünkben, Jászboldogházán is. Az újonnan megválasztott tanács a meghatározott feladatait szinte el sem tudta kezdeni, máris súlyos elemi csapás nehezítette munkáját, és kötötte le minden idejét és energiáját. A máskor oly békés Zagyva és Tápió folyók most hatalmas folyammá duzzadva veszélyeztették és rettegésben tartották a környék lakosságát. 1963. március 7-én a Járási Tanács állandó telefonügyeletet rendelt el. Ezen a napon tartották Jászboldogházán a kultúrházban a községi Nónapi ünnepséget. Nagy András községi tanácselnököt 20 óra 30 perckor telefonhoz hívták, a Járási Tanács elnöke, Szentesi László telefonált Jászalsószentgyörgyről, és közölte: két és fél órájuk van a mentési munkálatok megindítására, megszervezésére. Azonnal indítsák el a mentési munkálatokat, ugyanis 23 órakor a Zagyva boldogházi oldalán, két helyen felrobbantják a gátat, a vizet kiengedik a Jászboldogháza határához tartozó Csíkosi tanyavilágába. Az történt ugyanis, hogy a Zagyván a szászberki vasúti híd előtt, mintegy 800-1200 m-es jégtorlasz keletkezett, melynek felrobbantása nem sikerült, végül már repülőgéppel is bombázták. A hirtelen olvadás következtében a víz emelkedett, március 7-én 20 óra 30 perckor Jászalsószentgyörgynél már csak 14 cm-es emelkedést bírt volna el a gát. Így Jászalsószentgyörgy és a környező települések védelme érdekében ki kellett engedni a vizet a csíkosi határrészre. A telefonbeszélgetés után Nagy András tanácselnök visszatért a kultúrházba, közölte a hírt a párt-, a gazdasági és tömegszervezeti vezetőkkel, melynek nyomán azonnali intézkedéseket tettek.

A község területe ekkor 9609 katasztrális hold volt, melyből 5420 kh került víz alá, ebből 200 kh-on belvíz, a többi területen árvíz volt. A község 520 tanyájából 232 került árvíz alá, melyekből 228 családot kellett kitelepíteni. Mintegy 100 tanya dőlt össze az árvíz következményeként, és sok tanya lakhatatlanná vált.

10. Redemptiós emlékmű

A redemptiós emlékmű 2006-ban Jászboldogháza önállóvá válásának 60. évfordulójára került felállításra a Szent Vendel parkban, jelezve, hogy Boldogháza földje ősi redemptus föld. Ebben az évben Boldogházán volt a Jász Világtalálkozó is.

A történeti előzmény: I. Lipót császár 1702-ben eladta a Jászkunság földjét a Német Lovagrendnek. Ezáltal az itt élő szabad jászkunok jobbágyi sorba kerültek, amibe soha nem nyugodtak bele. Mária Terézia királynő lehetővé tette, hogy a jászkunok az eladási ár megfizetésével visszaváltsák magukat. A lakosok rendkívüli anyagi áldozattal, kölcsönökkel összegyűjtötték az eladási ár összegét és kamatait. 1745. május 6-án Mária Terézia kiadta a megváltásról (redemptio) szóló diplomát, ami ismét szabad állapotba helyezte a jászkunokat. Boldogháza ebben az időben Jászberényhez tartozott, melynek földváltásában jelentős anyagi áldozatokkal a boldogházi gazdák is részt vettek. Akik ez alkalommal földet váltottak, redemptusok lettek, őket illették a legszélesebb körű jogok. A redemptusság ezen a vidéken a nemesi rangnál is többet jelentett.

A jászkunok kiváltságos státusza 1876-ig, Jász-Nagykun-Szolnok megye megalakulásáig állt fenn.

A redemptiós emlékmű az 1745-ben földet váltó családoknak, a boldogházi redemptusoknak az emlékét őrzi.

Az emlékművet Gerhát Károly terve alapján Töröcsik Béla jászalsószentgyörgyi kőfaragó készítette.

11. Tanyai iskolák emlékhelyei

A boldogházi határban egykor öt iskola épült, illetve működött. A BOLDOGBT Egyesület a tanyasi iskolákra emlékezve, és az ott tanító pedagógusok emléke előtt tisztelgve mind az öt iskola helyén emlékkövet állított, melyre emléktáblát helyezett el a tanítók névsorával. Elsőként a régi központi iskola épületének falán helyeztek emléktáblát 2010. június 5-én. 2011. június 4-én az alsóboldogházi iskola, 2012. június 2-án a tápiói iskola emlékköve készült el. 2013. június 29-én a sóshidai iskola, 2014. október 4-én pedig a csíkosi iskola helyére került emlékkő a tanítók nevét őrző emléktáblával. Mind az öt helyen bensőséges ünnepségen, a volt pedagógusok és diákok jelenlétében leplezték le az emléktáblákat.

12. Temető

A boldogháziaiak a község önállóvá válása előtt elsősorban Jászberény és Portelek temetőibe temették hozzátartozóikat. A korabeli dokumentumok arról is tanúskodnak, hogy a távoli tanyákon élők esetenként a közelükben lévő kőkeresztnél helyezték örök nyugalomra elhunyt hozzátartozójukat, engedéllyel.

Az egri érsek 1948. április 27-én a község lelkészéhez írt levelében olvashatjuk, hogy Jászboldogháza község 2400 négyszögöl nagyságú területet vásárolt temető céljára.

A temető a községtől északkeletre van, a Jászberény felé vezető ún. Imrédy út mentén. Első halott, akit már ide temettek, Baranyi Lászlóné szül. Baráth Terézia volt, aki 1948. október 14-én halt meg.

Az érsek 1948-ban hozzájárult a kőkereszt és a mellette lévő kisharang temetőbe való áthelyezéséhez. Ezek a mostani helyétől délkeletre, az ún. Túróczi útkanyar mellett voltak.

A kőkeresztől és a kisharangról a közeli Túróczi tanya egykori lakója a következőket mondta el a közelmúltban, melyet sikerült lejegyezni:

„ Nagyszüleimtől hallottam, hogy a kőkeresztet 1913-ban állíttatta Oláh Liba János jómódú gazda. Pontosan nem tudom, de úgy emlékszem, hogy a Jakabi tanyák valamelyikén lakott. A

kereszt a sarkon, egészen a kanyarban volt, vaskerítéssel körbevéve, ahol egy hatalmas rózsaszín virágú teljes rózsabokor is pompázott. A kereszt mellett volt az 1924-ben felállított kis harang, haranglábon. (Megj: A kis harang felirata: „Isten dicsőségére és Szent József tiszteletére öntették a jászberényi-boldogházi róm. kat. hívek közadakozásból 1924-ben Szlezák László által Budapesten”)

A keresztet és a harangot a temető nyitáskor a bejárati kapuhoz, egymás mellé állították fel, miután az illetékesek hozzájárultak az áthelyezéshez. A hatvanas évek közepén, amikor elkészült a ravatalozó, a keresztet áthelyezték a ravatalozó mellé, azaz a mostani helyére. A keresztnek ez tehát a harmadik felállítási helye.

A harang ott maradt a kapunál. (Megj.: A haranglábat az 50. évfordulóra, 1996-ban felújították, még most is a kapunál áll, de a harangot sajnos 2007-ben ellopták róla.)

Nagyon emlékszem a keresztre és a harangra is, amikor még itt voltak a tanyánk mellett. Annak idején ott, az árokparton és a környékén őriztem a jószágokat. A kereszt és a harang környékét nagyapám gondozta nagy szeretettel és tisztelettel, egészen az 1936 vagy 37. évben bekövetkezett haláláig. A kerítést, haranglábat rendszeresen festegette, kapálta, kaszálta a környezetét. Virágot vitt, mécseseket gyűjtött. Ő járt harangozni is. Halála után a család tagjai folytatták e tevékenységet.

A kereszt és a harang iránti tisztelet halálukig élt a Túróczi szülőkből is. Az áthelyezés után is nagy gondot fordítottak a tanya lakói arra, hogy a keresztnél lévő vázában mindig legyen friss virág. Ünnepi alkalmakkor a mécsesek gyújtása sem maradhatott el. Nagymama még a beteg ágyán is rákérdezett: Ugye a keresztbe is vittetek virágot, gyertyát?

Emlékszem arra is, hogy az első halottat közvetlenül a haranglábat mellé temették, ő Baranyi László földműves felesége volt. A második személyt, akit temettek 1949. februárban, Marika néninek hívták. A temetésen nagyon sokan voltak, és nagy pompával temették, az biztos. Amikor a tömeg elvonult, kilopóztam a temetőbe, és kíváncsiságból megnéztem, mit csináltak ott annyian, hová is temették, meg a sok szép koszorút hová rakták.

A megholt hívek nyugodjanak békességben!”

Lejegyezte: Kispálné Baranyi Aranka

13. Tápió - híd

Az egykori jászberényi, a mai jászboldogházi határ egy része átnyúlik a Tápió patak túloldalára is. Ezt a területet Túl a Tápiónak nevezik Boldogházán. A XVIII. század közepétől népesült be a túl a tápiói terület, ekkor kezdődött a Tápió - híd története is. A legenda szerint Mária Terézia az 1760-as években két hűséges katonájának adományozta jutalomként a jászberényi határ legtávolabbi csücskét, ami akkoriban mocsaras, nádas terület volt. A földhivatali térkép szerint ez a terület ma is ezen katonáknak a nevét viseli. Ez a két katona kezdte el a civilizált élet alapjait lerakni ezen az isten háta mögötti területen. Ehhez máris szükség volt átjárási lehetőségre a Tápión.

Eddig a legenda, és most nézzük a hiteles valóságot. Az 1900-as évek elején már sok tanyában éltek itt gazdálkodó családok. A második világháborút megelőzően egy falákon álló, keskeny átjáró biztosította a kapcsolatot a Tápión túli terület lakói és a város (Jászberény) között. 1944 őszén a visszavonuló német katonák felrobbantották az átjárót, elvágva ezzel a túloldalon élőket. A robbantás után a hídnak csak a lábai maradtak, a felső rész teljesen megsemmisült. A háború után az ott élőknek folytatni kellett mindennapi életüket, amihez szükség volt az átjáróra. Az onnan kb. 800 méterre lévő Budapest - Szolnok vasútvonaltól, amit ugyancsak felrobbantottak, ökrös fogattal a hídhoz vontattak 8 szál egyenes vasúti sínt, amit nagy erőfeszítéssel ráemeltek a falákra, majd deszkával beborították.

Ezt az építményt használták egészen 1974-ig, amikor a Tsz építőbrigádja egy új, beton pillérekön nyugvó erősebb és szélesebb hidat épített az addigi falábakon álló híd helyett. A Tápió boldogházi szakaszán a ma is meglévő hídon kívül két másik fahíd is volt, az egyik az ún. Harsányi híd a tápiógyörgyei határon, a másik pedig a libák hídjának nevezett átjáró, ami a hatvani vasúthoz közeli Oláh tanyák lakóinak biztosította az átjárást Újszász felé. A tanyavilág megszűntével ezek a hidak szükségtelenné váltak, mára el is tűntek. A Bábosik híd azonban, sokkal fontosabb szerepet töltött be az átjárás tekintetében a tanyák megszűnése után is, az úgynevezett Pelei utat vezette át a folyón, és a mezőgazdasági területeket is ezen keresztül tudták megközelíteni a gazdálkodók. A híd be is töltötte ezen funkcióját egészen 2009 őszéig, amikor egy nagyobb súlyú arató-cséplőgép alatt leszakadt, magával rántva az egyik oldali beton pillért is. Jászboldogháza Önkormányzatának, keresve a lehetőséget, 2012-ben sikerült helyreállítani a hidat, július 23-án egy új acél szerkezetű hídelemet emeltek rá az előkészített pillérekre. Ez a híd ma is fontos átkelőhely a Tápió folyón, története pedig hozzátartozik Jászboldogháza múltjához.

Települési értéktár

Jászboldogháza

4. Természeti környezet

1. Tápiói terület állat - és növényvilága

Jászboldogháza közigazgatási területének déli része a tápiói terület, amit névadója, a Tápió patak kettévág. A kettévágott területet ma már egyetlen híd, a néhány évvel ezelőtt felújított ún. Bábosik híd köti össze. A híd és környéke tavasztól ősziig a környező települések lakói által kedvelt kirándulóhely. A tápiói terület nagy része gyep, amely „Natura 2000” természetvédelmi terület. Sok védett állat és növényfaj élőhelye, ezért **kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területté nyilvánították**. A Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóságának szakmai felügyelete alá tartozik.

2. Strandfürdő és kemping

Az artézi kút fúrásakor feltörő 38 fokos meleg víz hasznosítása adta az ötletet és a lehetőséget 1968-ban a község vezetőinek, hogy fürdőt építsenek az új artézi kút és vízmű szomszédságában. A Jászságban strandfürdő építése akkoriban ritkaságnak számított. Az új fürdőt egy év alatt jelentős társadalmi munkával építették fel, és 1968. augusztus 20-án avatták fel. A medencéket körülvevő területen kialakítottak egy fákkal és rózsákkal beültetett gyönyörű ligetes parkot, ami szép környezetet biztosít a strandfürdőnek és a kempingnek is. A létesítmény 2010-ben felújításon esett át, beépítésre került egy vízforgató, illetve víztisztító berendezés, valamint megújultak a medencék is. Egy strandmedence 284 m² víztükörrel, 1,2-1,5 méter mélységgel, 28°C hőmérséklettel, valamint egy 35 m²-es gyermekmedence 32°C meleg vízzel várja a fürdőzőket. Az idősebbek körében népszerű a két ülőmedence, ami 15 m²-en 34°C vízzel csábítja a vendégeket. A strand és a kemping évről évre fejlődik, szépül, nyugodt, csendes, hangulatos légkört biztosítva a vendégeknek. Az 567 méter mélyről feltörő gyógyvíz kiválóan alkalmas reumatikus, ízületi megbetegedések kezelésére. A strandfürdő melletti területen kempingezési lehetőség várja a vendégeket júniustól szeptemberig.

3. A vasútállomás előtti gesztenye illetve hársfák

A Szolnok - Hatvan vasútvonal 1873. évi átadásakor már megépült állomásépület közvetlen közelébe ültetett fák a helyi kutatások szerint egyidősek az állomással. A fák átérték a vasút többszöri korszerűsítését, villamosítását. Egyedivé és különlegessé teszi ez az öt darab nagyméretű fa a település vasútállomását.

4. Rákóczi utca - Kossuth utca sarkán lévő eperfa

Ez a vihar által megcsonkított öreg eperfa a Jánoshidát Tápiógyörgyével összekötő út két oldalán lévő egykori, több száz darabból álló eperfasor egyik utolsó példánya, amit az alatta elhelyezett tábla is jelez. Magyarországon az útszéli eperfasorokat általában a 19. században telepítették, de a későbbi útszélesítéseknek szinte mindenhol, így itt is áldozatul estek. A felszámolás másik oka, hogy az amerikai szövőlepke hernyói nagyon szeretik, és védekezés hiányában mindent elpusztítanak. Ez a példány a falu központjában tanúja volt az egykori tanyaközpontból kialakult település, Jászboldogháza „születésének” és mindennapi életének, a községben történt események apró és nagyobb mozzanatának.

5. A szolnoki út melletti ezüstnyárfa (ún. repülőtér sarok)

Jászboldogháza határának legnagyobb termetű fája a szolnoki út és a Tábi - dűlő találkozásánál található. A Magyarországon őshonos ezüstnyárfa egy nagytermetű, akár 35-40 méterre is megnövő, szabálytalan törzsű, hosszú életű, 150-200 évig is élő fafajta. A címben szereplő fa a határban dolgozó emberek számára ma is **vonatkozási pontnak** számít, ami nem véletlen, hiszen tiszta időben a boldogházi határ bármelyik részéről jól láthatóan kimagaslik. Az ültetés ideje ismeretlen, hasonló, de kisebb méretű ezüstnyárfák vannak a szolnoki út más részén is. Az ezüstnyár kifejezetten síkvidéki, alföldre jellemző fa.

6. TSZ irodaházát körülvevő díszkert

Az 1970-es évek elején épült irodaházat egy hektár területű kert veszi körül, amiben 2003-ig előregedett gyümölcsfák és néhány fenyőfa volt. Csupán az iroda épület előtti rész volt rózsával telepítve. 2003-ban a szövetkezet vezetése döntést hozott a kert egészének díszfákkal, dísznövényekkel való beültetéséről. A tavasz beköszöntével elkezdődött a különböző örökzöldek, díszfák, illetve rózsák és egyéb növények telepítése. Az addig nyitott kert Alkotmány utcai oldalát oda illő kerítéssel és díszes kovácsolt kapukkal határolták le. A több éven át tartó gondos és szakszerű munka eredményeként mára létrejött a község legszebb parkja az Alkotmány utca 10.szám alatt. A park kedvelt esküvői fotózási színhely az utóbbi években a fiatal párok körében. Az adventi időszakban a település különleges látványossága a karácsonyi fényekkel feldíszített sok-sok örökzöld bokor és fa.

7. Tápió - csíkosi kékvércse telep

A Jászság déli csücskében, a jászboldogházi határ tápiói és csíkosi részén található az országban az egyik legjelentősebb kékvércse – gyülekező - és éjszakázó hely, ahol alkalmanként 1000 példány is összegyűlik. A kékvércse a területen kisebb részben szarkafészkekben, nagyobbbrészt mesterséges fészektelepeken költ (a kékvércse nem rak saját fészket). Az országos állomány jelenleg 900-1000 pár körül van. A Jászságban állománynövekedés tapasztalható az utóbbi években, köszönhetően annak, hogy a tápiói és a csíkosi területet is **kiemelt madárvédelmi területté (KMT) nyilvánították**, jelentős kékvércse állományával.

Települési értéktár

Jászboldogháza

5. Kulturális örökség

1. Konkoly Béla (1919-1986) munkássága

Konkoly Béla egész életét a köznek, a közösségnek áldozta. Jelentős és elvitathatatlan érdeme van Boldogháza Jászberénytől való elszakadásában, és az önálló község megalakításában. Az első képviselő-testületben törvénybíró, a termelési bizottság elnöke. 1948-ban kulákká nyilvánították, többször meghurcolták, megbüntették, de nem adta fel, továbbra is a boldogházi emberek érdekeiért harcolt, dolgozott. 1959-ben az Aranykalász Termelőszövetkezet elnökének választották. Vezetése alatt a szövetkezet elnyerte a Földművelésügyi Minisztérium örökös vándordíját, melyet akkor a legjobb eredményt elért állattenyésztő szövetkezet kaphatott meg. Konkoly Béla tagja volt a Magyar Agrártudományi Egyesület Országos Elnökségének és a Termelőszövetkezetek Országos Tanácsának. Munkáját több kormánykitüntetéssel, hat esetben miniszteri kitüntetéssel ismerték el. Tulajdonosa volt a Munka Érdemrend arany fokozatának is. Az Aranykalász Szövetkezet vezetése mellett aktívan dolgozott Jászboldogházáért, kapcsolatait kihasználva a boldogházi határban aszfalt burkolatú utakat építettek, aminek előnyeit a mai napig élvezik a község lakói, illetve gazdálkodói. Helyi társadalmi tevékenységét is többször elismerték. 1983-ban Jászboldogházáért emlékplakettel jutalmazták a községért végzett munkáját. 1986-os nyugdíjba vonulása után rövid időn belül meghalt.

2. Nagy András (1928-2008) munkássága

Nagy András 1954-től volt Jászboldogházán választott képviselő. Előbb az oktatási és kulturális bizottság tagja, majd 1958-ban tanácselnök helyettes, VB. titkár. Ebben az időszakban kezdődött a közlekedés fejlesztése, járdák építése. Átadásra került a sportpálya, megnyílt az első önkiszolgáló bolt (a templommal szemben), óvoda létesült. Új kéttantermes iskola épült tanító lakással. 1963-ban őt választották a község első emberének, tanácselnökként irányította tovább Jászboldogháza fejlődését. Megválasztása után szinte azonnal a település történetének legsúlyosabb természeti katasztrófájával kellett szembesülnie. A Csíkos és a Tápiót teljes területén elöntötte az árvíz. Nagy Andrásnak komoly szerepe volt az árvíz utáni építkezések beindításában, egész utcák jöttek létre. Az új lakóházak sokasága teljesen új arculatot adott a településnek. Kiváló kapcsolatot ápolt az Aranykalász Tsz vezetőivel, amit a település fejlesztésének javára használtak ki. Munkássága alatt új postahivatal, gázcseretelep, villanyhálózat épült. A temetőben ravatalozót építettek, artézi kút, vágóhid, strandfürdő és a hattantermes általános iskola épülete is elkészült. A tanyákról beköltözött embereknek munkahelyeket próbált a községbe hozni, sikerrel. Ide települt a Fajtakísérleti Állomás, majd a Radiátorgyár is sok embernek adott munkát. 1971-ben lemondott a község vezetéséről, a Radiátor-gyárban folytatta tevékenységét. Jászboldogháza vezetésében eltöltött 17 éve alatt nagyon sokat tett a falu, a közösség érdekében. Munkáját 1996-ban „Jászboldogháza Községért” díjjal ismerték el.

3. Papp Izabella munkássága

Papp Izabella Jászboldogházán született, és ma is itt él. Kisgyermekként átélte és megtapasztalta annak a történelmi kornak a félelmeit, mely Jászboldogházán abban az időben különösen érezhető volt (kuláküldözés, beszolgáltatás, kitelepítettek és befogadók kiszolgáltatottsága, megaláztatása). Ezek a gyermekkorban átélt események meghatározták későbbi érdeklődési körét, egész munkásságát. Az általános iskolát helyben, a gimnáziumi tanulmányait Jászberényben végezte. Ugyancsak Jászberényben tanítóképző főiskolát, Egerben történelem szakot végzett. 1987-ben elvégezte az Eötvös Loránd Tudományegyetem levéltár szakát. A múlt iránti érdeklődés és elkötelezettség tudatában jelentkezett a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Levéltárba, amelynek 26 évig volt aktív munkatársa. A levéltárban feladata volt a Jászkun Kerület iratainak rendezése, szűkebb kutatási területe pedig az 1848-as szabadságharc megyei iratainak rendezése. A levéltárban, egy idő után természetes volt, hogy újságcikkeket, tanulmányokat kezdett írni.

A raktár számára egy kincsesbánya volt, amely Mátyás király oklevelétől napjaink dokumentumáig a titkok sokaságát őrzi. Egy szokatlan írással készült irat került a kezébe, melynek címe: *A görögök eskütétele* volt. Elkezdte kutatni ezt a területet. Ennek eredményeként született meg a *Görög kereskedők a Jászkunságban* című kötet, emellett több tanulmánya készült, és előadásokat is tartott ebben a témában. Három tanulmánya Görögországban is megjelent, ahol egy tanulmányúton is részt vett.

1986-tól, megjelenésétől rendszeresen publikált a levéltári évkönyvekben, ezen kívül múzeumi kiadványokban, országos folyóiratokban jelennek meg írásai. Egyik kedvenc folyóirata a Jász Múzeum kiadványa, a *Redemptio*, ebben is rendszeresen jelennek meg írásai, és felkérésre egyéb kiadványokba is ír. Kutatásai során mindig az emberi történetek érdekelték a leginkább, a személyiség szerepe egy-egy történelmi helyzetben. Írt *Sipos Orbánról*, a Jász Múzeum megalapítójáról, *Kiss Pál* '48-as honvéd tábornokról, *Szentkirályi Móricz* jászkun kapitányról, vagy *Papp Mór* nagykun kapitányról és sorolhatnánk tovább.

A községünk önállóvá válásának 50. évfordulójára megjelent *Évek könyvében* Boldogháza történetéről írt, de a tanyakutatásban is megmutatta szakmai tudását. *Emlékek a boldogházi tanyavilágról* című könyvben közölte először a kitelepítettek és a befogadók névsorát. Ezek helyi kiadású könyvek voltak, hasonlóan a nagy elismerést hozó *Törvényen kívül* című könyvhöz, melynek Papp Izabella volt az összeállítója, szerkesztője.

2013-ban a Boldogházáról Elszármazottak Baráti Társasága elhatározta, hogy emléktáblát helyez el a vasútállomásunkon a kitelepítettek és a befogadók emlékére. *Veliczky Józsefné*, az egyesület vezetője arra kérte Papp Izabellát, állítson össze egy kiadványt. Mivel ekkor már több összegyűjtött anyag, fénykép állt a rendelkezésére, könyv lett belőle. Így ír erről: „Megtiszteltetés volt számomra, hogy bepillantást engedtek a múltjuk olyan emlékeibe, amelyről sokáig nem tudtak, vagy nem akartak beszélni. Azt szerettem volna, ha a budapestiek emlékezése mellett a befogadó családok történetét is megörökítjük”. 2013. szeptember 14-én került sor az emléktábla avatásra, és a könyv bemutatására, ahol az egykori kitelepített és befogadó családok, illetve leszármazottaik is jelen voltak. Valamennyi résztvevő számára maradandó élményt jelentett ez a meghatóan szép, bensőséges ünnepség.

A Boldogházi Hírek szerkesztőségében is részt vesz. *A Múltidéző* rovat vezetője. Rendszeresen jelennek meg írásai a helyi újságban községünk múltjáról, és közöl történeteket a régi időkől a tőle már megszokott hitelességgel.

A Faluvédő és Szépítő Egyesület tagja. Segít az augusztus 20-ai és az adventi ünnepség színvonalas megrendezésében, ötleteit az egyesületben elfogadják. Nyáron együtt fest, kapál az önkéntesekkel, egy lelkes csapattal részt vett két régi kőkereszt felújításában.

Tulajdonosa a „Jászboldogháza Községért” díjnak, megkapta a „Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Közművelődési díjat” is. Eletpályája elismeréseként 2017-ben a Jászladányon megrendezett Jászvilágtalálkozón vette át a szülőföld legrangosabb elismerését, a „Jászságért díjat.”

4. Besenyi Vendel munkássága

1942-ben Jászberényben született. Az általános iskolát Jászboldogházán végezte, majd Jászberényben, a Lehel Vezér Gimnáziumban érettségizett. Szarvason szaktechnikusi végzettséget, a gödöllői egyetemen agrármérnöki diplomát szerzett. Jászsági termelészövetkezetekben dolgozott különböző vezetői beosztásokban nyugdíjba vonulásáig, 2002-ig.

A történelem, helytörténet, hadtörténet és agrártörténet mindig fontos érdeklődési területe volt. Jászboldogháza és Jászberény régmúltjának történeti kutatásával egyaránt foglalkozik. Kezdeményezője, illetve segítője Jászberényben és Jászboldogházán emlékhelyek létrehozásának, emléktáblák elhelyezésének.

1973 óta Jászberényben él, de magát jászboldogházinak vallja, számára ez a község jelenti a szeretett szülőföldet. Sokat tesz Jászboldogháza történetének minél teljesebb feltárásáért, az emlékek megőrkítéséért. 1969-ben ő készítette az első összefoglaló munkát a község történetéről. Kutatásainak eredményeiről folyamatosan jelennek meg helytörténeti cikkek, tanulmányok, így a kuláküldözésről, a boldogházi tanyavilágról, a tanyai iskolák történetéről, a régészeti feltárásokról. Rendszeresen tart előadásokat, ünnepi megemlékezéseket a községben. Családtörténeti kutatásaival sokaknak nyújt önzetlenül segítséget az ősök, a múlt jobb megismeréséhez. A Boldogházáról Elszármazottak Egyesületének alelnöke, emellett számos egyesület, civil szervezet aktív tagja, ill. vezetőségi tagja: TIT, Gazdák és Polgárok köre, Városvédő Egyesület, Keresztény Értelmiségiek Szövetsége, a Jászberényi Szentkúti Plébánia képviselő-testülete, Jászsági Honismereti Körök Egyesülete, Fegyveres Erők Nyugállományú Szervezete, Szarvasi Tessedik Öreggazdák Egyesülete, Jász-Nagykun-Szolnok megyei Tudományos Egyesület, Jászsági Képzőművészet-Barátok Egyesülete, Jász Múzeumért Alapítvány kuratóriuma, Nagy Imre Társaság (jászberényi szervezet elnöke, országos szervezet elnökségi tagja), Jászok Egyesülete.

Munkásságát több kitüntetéssel ismerték el: Jászboldogházáért Emlékplakett 1996, Pro Urbe Jászberény 2002., Ismeretterjesztő munkáért Kátai Gábor Emlékplakett 2001., Honvédelemért III. o. kitüntető cím 2006., Honvédelemért II. o. kitüntető cím 2012., Honvédelemért III. o. kitüntető cím 2014., jász kapitányok „Hit és Hagyomány” Díja 2015., Földművelésügyi miniszteri elismerő oklevél 2016., Jászkunság Hagyományörzéséért díj 2017., Egri Érsekségtől Pro Magnanimimate Tua (Nagylelkűségédért) díj, 2017.

5. Veliczky Józsefné Koncsik Ilona munkássága

Veliczky Józsefné Koncsik Ilona Jászboldogházán, egy sóshidai tanyán született, itt töltötte gyermekkorát, és a sóshidai tanyai iskolában végezte az általános iskola alsó tagozatát. A felső tagozatot a központi iskolában, a középiskolát Jászberényben végezte el. Debrecenben alkalmazott matematikus diplomát szerzett. A tanya, a tanyai emberek és a tanyai tanítóktól kapott útravaló meghatározó módon kísérte pályáját, és soha sem feledte el, honnan indult.

A szülőfalu szeretete minden megnyilvánulásából tükröződik, minden helyi kezdeményezést támogat, és kezdeményező szerepet játszik maradandó tárgyi, szellemi és közösségi értékek létrehozásában.

Budaörsi otthonukban éveken át nyaraltak boldogházi iskolások, akik közül többen ekkor jártak először a fővárosban.

2001-ben megalakította a Boldogházáról Elszármazottak társaságát 10 fővel, amely 2007-től BOLDOGBT Egyesület néven működik. Veliczky Józsefné megalakulásától elnöke a ma már több mint száz taggal rendelkező egyesületnek.

Az egyesület kiválóan együttműködik a helyi civil szervezetekkel és a község vezetésével, lakóival egyaránt. Jászboldogháza közösségi életének fontos eseményévé vált az általuk kezdeményezett, évente megrendezett elszármazotti találkozó, melyen egyre nagyobb számban vesznek részt helyiek és elszármazottak. A rendezvény kedves eseménye a kerek évfordulót ünneplők köszöntése.

Kezdeményezése nyomán a tanyai iskolák és a tanítók emlékeinek megőrkítésére az öt egykori tanyai iskola helyén emlékkövet állított az egyesület a tanítók névsorával.

A temetőben emlékoszlopokat helyeztek el a távol nyugvó boldogháziak és az elhunyt pedagógusok emlékére. Az *Emlékezések könyvében* hozzátartozók írásai nyomán őrzik az elhunytak emlékét, az újabb bejegyzéseket mindenszentek napján, a temetőben tartott megemlékezésen olvassák fel.

A község történetének fontos eseményei megőrkítésére emléktáblák készítését kezdeményezte, amit az egyesület az önkormányzattal együtt valósított meg:

2013-ban, a kitelepítések megszüntetésének 60. évfordulóján a vasútállomás falán emléktáblát avattak, és találkozót rendeztek a kitelepített és befogadó családok számára. Erre az alkalomra készült el a *Törvényen kívül* című kötet, melynek kiadását az egyesület vállalta. 2016-ban, a kitelepítések 65. évfordulóján ismét találkozót szerveztek a kitelepített és befogadó családok részvételével.

2015-ben a templom falára emléktáblát helyeztek el a hét vértanú szerzetes emlékére, akik közül többen miséztek Boldogháza kápolnáiban, templomában is.

2016-ban Jászboldogháza önálló községgé válásának 70. évfordulójára emléktáblát helyeztek el a község háza bejáratánál az előjárók névsorával. Ez alkalommal nyílt meg *Gyökereink* címmel a boldogházi kötődésű alkotók kiállítása. Az évforduló tiszteletére 70 év képekben fotókiállítást készítettek a község történetéből.

2016-ban megrendezték a *Gyökereink II. kiállítást* a boldogházi kötődésű alkotók munkáiból, és kiállítást készítettek régi képeslapokból.

Veliczky Józsefné megszervezte a számára olyan kedves tanyavilág emlékeinek összegyűjtését, és szerkesztője volt az *Emlékek a boldogházi tanyavilágról* című hiánypótló kötetnek. Kezdeményezte a tanyai iskolák emlékének megőrkítését, és ugyancsak szerkesztője volt az *Eltűnt iskoláinkra emlékezünk* című kötetnek.

Képeslapokat jelentetett meg községünk nevezetességeiről – tájház, szoborfülkék, iskolai emlékhelyek. Jelentős támogatást nyújtottak maga és egyesületének tagjai is a tápiói és Alavander kereszt felújításához, a csíkosai kereszt felállításának egyik szervezője volt.

A községért végzett önzetlen munkáját 2014-ben *Jászboldogháza Községért* kitüntetéssel ismerte el a szülőfalu.

6. Matók István (1948-2006) munkássága

Matók István Jászboldogházán, csikosi tanyájukon élte gyermekkorát, iskolai tanulmányainak befejezése után a helyi Aranykalász Tsz-ben dolgozott, gépszerelő illetve gépkezelőként. Közösségi beállítottsága már akkor megmutatkozott. Néhány eltöltött év után a KISZ, majd az MSZMP alapszervezeti titkárának választották. 1985-ben megválasztották a községi tanács elnökének. Megválasztása után nagy lendülettel, tenni akarással indult el, hogy szülőfaluját, annak lakóit szolgálja. Öt évet tanácselnökként, tizenkettő évet pedig polgármesterként dolgozott. Munkája során, mindig azon fáradozott, hogy Boldogháza fejlődjön, gazdagodjon. Munkássága alatt számtalan kisebb, nagyobb fejlesztés valósult meg, melyek közül néhányat a teljesség igénye nélkül megemlítünk. Az utcák nagy része szilárd burkolatot kapott, felépült a tornacsarnok, ami valamennyi intézménnyel együtt központi fűtésű lett. A Jászság és községünk gáz és telefon hálózatának kiépítésében elvülhetetlen érdemeket szerzett. Új munkahelyek megteremtéséért dolgozott, amivel elsősorban a nők helyben való foglalkoztatását segítette. Megalkuvást nem ismerve folyamatosan harcolt Jászboldogháza fejlesztéséért. Szorgalmazta a II. világháborús emlékmű létrehozását, ami 1990 augusztusában el is készült. Elkezdtek építeni az új iskolai ebédlőt, parkot építettek a község központjában. Ma is virágzó testvér települési kapcsolatot alakítottak ki Sínfalvával. Kezdeményezésére 2000 július 1-én megjelent a Boldogházi Hírek első száma, július 30-án felavatták az iskola előtti parkot, majd október 20-án felszentelték a Tápióból behozott Szent Vendel szobrot, az új tér névadóját. Mindig volt egy jó szava az emberekhez, szociális érzékenységét, barátságát nem csökkentette a vezetői státusza, jóízű humora a legnehezebb helyzetekben sem hagyta el. Fiatalon, 58 éves korában 2006. december 28-án érte a halál. Temetésén az egyik jászsági polgármester kollégája a következőt mondta róla: „Őszintén tudtad kérdezni a másik embertől, hogy vagy? És azon kevesek közé tartoztál, aki a válaszra is kíváncsi volt, és a válaszra később is emlékeztél”. Matók István munkásságával örökre beírta nevét Jászboldogháza történetébe.

Matók István szülőfalujáért végzett munkáját Jászboldogháza Önkormányzata Díszpolgári cím adományozásával ismerte el.

7. Helyi kötődésű könyvek, szakdolgozatok, kiadványok

Könyvek:

1.Cím: Törvényen kívül: Budapesti kitelepítettek Jászboldogházán

Szerző: Papp Izabella

Kiadó: BOLDOGBT Egyesület

Kiadás éve: 2013.- 260 oldal. : ill. ; 24 cm .-

ISBN 978-963-08-7296-6 (kötött)

2.Cím: **Eltűnt iskoláinkra emlékezünk** : Boldogháza tanyai iskolái, 1894-1970

Szerkesztők: Papp Izabella, Veliczky Ilona

Kiadó: BOLDOGBT Egyesület

Kiadás éve: 2015 .- 480 oldal. : ill., részben színes ; 24 cm .-

ISBN 978-963-12-3133-5 (kötött)

3.Cím: **Emlékek a boldogházi tanyavilágról**

Szerkesztő: Veliczky Józsefné

Kiadó: Jászboldogháza Község Önkormányzata

Kiadás éve: 2006 .- 415 oldal : ill. ; 29 cm .-

ISBN 963-06-0169-9 (fűzött)

4.Cím: **Évek könyve** : Jászboldogháza régen és ma

Szerkesztők: Konkoly Béláné, Zrupkó Ferencné;

a szerkesztők munkatársa Papp Izabella

Kiadó: Jászboldogháza Község Önkormányzata] .- Jászboldogháza

Kiadás éve: 1996 .- 250 oldal : ill. ; 24 cm .-

ISBN 963-03-4066-6 (fűzött)

5.Cím: **Jászboldogháza község újjászületése és 25 éves fejlődése**

Szerző: Besenyi Vendel és szerkesztőtársai

Kiadó:

Kiadás éve: 1969. Jászboldogháza, 160 oldal

Civil szervezetek kiadványai

- 1. Jászboldogháza sportélete 1961-2011. (88. oldal terjedelem)**
- 2. 15 éves a polgárórség 1996-2011. (68.oldal terjedelem)**
- 3. Jászboldogházáról elszármazottak baráti társasága 2001-2011. (32. oldal terjedelem)**

Szakedolgozatok:

1.Cím: A tanyai iskolák szerepe, működése és átalakulása Jászboldogházán

Szerző: Zrupkó Ferencné

Készítés éve:1999

Fellelhető: Felsőoktatási intézmény, ahol készült: Budapesti Műszaki Egyetem, Közoktatás vezetői szak
Dolgozat oldalszáma:95+23 melléklet

2.Cím: Jászboldogháza és Szövetkezete

Készítés éve:1973

Fellelhető: Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Levéltár könyvtára

3.Cím: Egy jázsági település változásainak történeti- identitásbeli vonatkozásai

Szerző: Kövér Szilvia

Készítés éve: 2002.

Fellelhető: Szent István Egyetem. Jászberényi Főiskolai Kar. Társadalomelméleti Tanszék, Témavezető:
Antal György .- Jászberény - 39, [12] p. : ill. ; 30 cm .-

Összefoglaló helyi kiadványok

- 1. A tápiói kápolna és iskola történetéből 2012. Összeáll.: Papp Izabella (40 oldal terjedelem)**
- 2. Az Alavander (Túróczi) kereszt újjászületése 2013. Összeáll.: Papp Izabella (4 oldal terjedelem)**
- 3. A Csíkosi emlékhely 2014. Összeáll.: Papp Izabella (4 oldal terjedelem)**

8. Kényszerpályán is eredményesen

Az Aranykalász Termelőszövetkezet életét, működését bemutató film 1990-ben készült. A szövetkezet abban az időben a település legnagyobb munkáltatója volt, 4700 hektár földterületen, 250 fő aktív taggal folyt a termelés és kb. 200 fő nyugdíjas is tagja volt az aranykalásznak. Az alkotó dr. Konkoly Mihály a film címével arra utal, hogy a helyi gazdákat 1959-ben belekényszerítették a közös gazdálkodásba, de ennek ellenére, az elért eredmények alapján országos hírű lett a jászboldogházi Aranykalász Termelőszövetkezet.

Települési értéktár

Jászboldogháza

6. Rendezvények

A helyi civil szervezetek által rendszeresen megrendezett események a település életének részévé váltak. Fontosnak tartjuk az értéktárban ezeket megörökíteni, de csak felsorolás szintjén, mert valamennyi rendezvény a településen kerül megrendezésre, bárki által díjmentesen látogatható, így az írásos ismertető helyett mindenkinek a személyes részvételt ajánljuk.

<i>Rendezvény neve</i>	<i>Rendező szervezet</i>
1. <i>Hagyományok hétvégéje</i>	<i>Jászföld Hagyományőrző Egyesület</i>
2. <i>Motoros találkozó</i>	<i>Motoros Egyesület</i>
3. <i>Újkenyér ünnepe</i>	<i>Faluvédő és Szépítő Egyesület - Ezüstkor Nyugdíjasok Egyesülete</i>
4. <i>Tápiói búcsú</i>	<i>Volt tápiói lakosok és vendégeik</i>
5. <i>Csíkosai búcsú</i>	<i>Volt csíkosai lakosok és vendégeik</i>
6. <i>Elszármazottak találkozója</i>	<i>BOLDOGBT Egyesület - Ezüstkor Nyugdíjasok Egyesülete</i>
7. <i>Adventi ünnepség</i>	<i>Faluvédő és Szépítő Egyesület</i>
8. <i>Falunap - Civilnap</i>	<i>Önkormányzat - Civil szervezetek</i>

Települési értéktár

Jászboldogháza

7. Emléktáblák, emlékoszlopok

1. *Polgármesteri hivatal*

A hivatal falán elhelyezett emléktáblán az 1946-ban önállóvá vált község előjáróinak nevét és hivatali idejét tüntették fel 2016-ig. Az emléktáblát Jászboldogháza önállóvá válásának 70. évfordulójára elhelyezte Jászboldogháza Önkormányzata és a BOLDOGBT Egyesület 2016-ban.

2. *Vasútállomás*

1. A Hatvan-Szolnok közötti vasútvonal megnyitásának 125. évfordulójára emléktáblát helyezett el Jászboldogháza Önkormányzata és a MÁV 1998-ban.

2. 1951-ben 39 budapesti családot telepítettek ki Jászboldogházára. A családokat vagonokban szállították a vasútállomásra. A kitelepítés megszüntetésének 60. évfordulójára emlékezve helyezte el az emléktáblát Jászboldogháza Önkormányzata és a BOLDOGBT Egyesület 2013-ban.

3. Az állomásépület homlokzatán elhelyezett kisméretű bronztábla felirata: **Vasúti Műemlék**, alatta a **MÁV emblémája** látható.

4. *Templom*

A templom bejárata mellett elhelyezett emléktáblán hét jászági Ferences Rendi Vértanú pap neve olvasható, akik az 1944-1954 közötti önkény áldozatai, közülük ketten a boldogházi templomban szolgáltak, és miséztek a tanyavilág kápolnáiban. A táblát elhelyezte Jászboldogháza Önkormányzata, az Egyházaközség és a BOLDOGBT Egyesület 2014-ben.

Az épület belső falán lévő emléktáblán római számokkal az építés idejét MDCCCCXXX, és a megnagyobbítás évét MDCCCCXXXIX, valamint az akkor itt szolgáló plébános Dr. Kele István nevét örökítették meg.

5. *Általános Iskola*

Az 1848-49-es forradalom és szabadságharc centenáriuma készült emléktábla látható az iskola falán. Aláírás: Jászboldogháza lakói 1948. Az iskola előtti parkban álló kopjafa is a szabadságharcra emlékeztet, aminek vésett felirata: 1848-49.

6. Temető

A község lakossága a temetőben felállított két faragott kopjafával emlékezik az egykori tanítókra, illetve az idegenben nyugvó boldogháziakra. A kopjafák Bajor István munkái, az oszlopok talapzatát és az emléktáblákat Kövér Gyula és családja készítette. Az emlékhely a BOLDOGBT Egyesület kezdeményezésére jött létre 2008-ban.

Nagy János főbíró síremlékén a település önállóvá válásának 50. évfordulóján, 1996-ban emléktáblát helyeztek el, melynek felirata: ***”Ha kell hát százszor újrakezdjük vállalva ezt a legszebb küldetést”*** ***Községünk első főbírójának síremlékét felújította a hálás utókor, Jászboldogháza önállóvá válásának 50. évfordulója alkalmából.***

7. Trianoni emlékmű

A Trianoni békediktátum tragédiájára emlékezve állították a fából készült haranglábat, ami Nagy János asztalos munkája. A kisharangot Bózsó László adományozta. Az emlékmű a Rákóczi utca és a Vasút utca kereszteződése melletti parkban található. Állíttatta: a Faluvédő és Szépítő Egyesület 2003-ban.

8. Ismeretlen katona sírja

A II. világháború idején több katona lelte halálát Boldogháza határában. Holttestüket legtöbbször a tanyák közelében hantolták el, majd a háború után újratemették őket valamelyik temetőben. Egy ilyen, ismeretlen katona sírja található a jászboldogházi temetőben is, akit a temető megnyitása után temettek újra. A katona kilétéről, nemzetiségéről, rendfokozatáról, halálának körülményeiről semmilyen hiteles adat nem áll rendelkezésre. Az újratemetése levéltári adatok szerint 1948 novemberében történt. A több évtizedig gondozatlan sírt Kövér Gyula és családja Gömöri György temetőgondnok segítségével felújította, és 2011-ben, mindenszentekkor szentelték fel. Valamennyi Jászboldogházán nyugvó ismeretlen katonának ezzel a síremléssel állít emléket az utókor.

9. Gyógyszertár

Településünk történetében már sokszor előfordult, hogy a lakosság szép példáját adta az összefogásnak, egy ilyen eseményre emlékeztet a községünk gyógyszertára előtt felállított térplasztika és a talapzatán elhelyezett emléktábla. Az emléktábla szövege utal arra, hogy a boldogházi gyógyszertár 1974-ben példás összefogással, a helyi lakosok jelentős társadalmi munkájával épült fel. A gyógyszertár előtti parkot a Faluvédő és Szépítő Egyesület hozta létre 2012-ben. Az emléktábla és a gyógyszertár jelképét ábrázoló térplasztika Nagy János helyi lakos munkája.

10. TSZ iroda

A Boldogháziak Baráti Társasága 2019-ben emléktáblát helyezett el a Tsz iroda falán Konkoly Béla tiszteletére, születésének 100. évfordulója alkalmából. Konkoly Béla munkássága az értéktár 5. fejezetének 1. pontjában olvasható.

Települési értéktár

Jászboldogháza

8. Helyi értéktár bizottság utóirata

A községi önkormányzat létrehozta a helyi értéktárat, és bennünket az értéktár bizottság tagjait azzal bízott meg, hogy töltsük meg az értéktárat olyan tartalommal, ami a múltból és a jelenből fontos, hogy megmaradjon a jövő számára. Munkánk során arra törekedtünk, hogy minél hitelesebben, pontosabban rögzítsük az elődeink által ránk hagyott személyi, építészeti, kulturális és természeti örökség eseményeit, adatait, hogy az utókor számára használható anyag álljon rendelkezésre.

Az értéktár anyagának összeállítása során szembesültünk több olyan ténnyel, amit előre nem is gondoltunk. Ahogy egyre több ember véleményét ismertük meg, úgy terebélyesedett a településünkön fellelhető, a községgel kapcsolatos személyi és tárgyi értékek sokasága. Jászboldogháza múltja és jelene gazdag olyan személyekben, akik egész életükkel, munkásságukkal érdemesek arra, hogy nevüket, személyüket a helyi értéktárban megőrizzük. Történeti eseményekben is bővelkedik a település múltja, gondolhatunk itt az önállóvá válásra vagy a kitelepítésre, a kuláküldözésre, ezek külön-külön is fontos részei múltunknak. Jászboldogháza lakossága a múltban alapvetően mezőgazdaságból élt. Külön fejezetet kitöltene az az eseménysorozat, amit az egykori gazdák átéltek az 1945-től 1992-ig tartó több mint négy évtized alatt, de ezen időszak történetének az értéktárba való helyezésétől most eltekintettünk, bár többen javasolták. A **Történeti érték** fejezetben a két legtragikusabb eseményt, a kuláküldözést és a kitelepítést rögzítettük. Épített örökség is szép számmal található a községben, illetve határában, amit elődeink azzal a céllal hoztak létre, hogy az utókort, bennünket emlékeztessenek egy-egy eseményre, ami annak a korszaknak fontos történése, vagy az ő életüknek örömteli vagy éppen tragikus pillanata volt. Jelentős számban található a vallásos műltra emlékeztető alkotás, ilyenek a kőkeresztek a Szent Vendel szobrok és a közterületi szoborfülkék.

Különleges természeti értékekkel is rendelkezik Jászboldogháza területe, a tápiói és a csíkosi határrész sok ritka és védett állat- és növényfaj élőhelye, vagy a belterületen kialakított parkok, díszkertek ugyancsak a település értékei, amit a helyi értéktárban is szeretnénk az utánunk jövő nemzedék számára megmenteni.

Településünknek van jó néhány olyan elszármazott szülőtte, illetve lakója, aki szellemi munkájával alkotott maradandót Jászboldogházának. Külön fejezetben helyeztük el az értéktárban a helyi kötődésű könyveket, szakdolgozatokat.

A falu jelenlegi közösségi életéből fontosnak tartottuk, hogy a különböző rendezvényeket is rögzítsük az értéktárban.

Tudjuk, hogy az összegyűjtött helyi értékek listája nem teljes, biztos, hogy van még több olyan helyi érték, ami most kimaradt, ami elkerülte a figyelmünket, de az értéktár nyitott, bárki bármikor a jövőben is tehet javaslatot, megfelelő indoklással, hogy az adott érték kerüljön az értéktárba.

Az itt összegyűjtött anyag igen szerteágazó területet ölel fel, ezért segítséget, szakmai tanácsokat kértünk a különböző szakterületeket jól ismerő személyektől, illetve felhasználtunk néhány levéltári dokumentumban, valamint az interneten található adatot.

Munkánkat segítették: ***Besenyi Vendel***
 Kisádám Péter
 Kispálné Baranyi Aranka
 Konkoly Béláné
 Papp Izabella
 Szűcs Gergelyné
 Zrupkó Ferencné

Köszönjük, hogy munkájukkal hozzájárultak, a helyi értékek feltárásához és minél pontosabb megismeréséhez.

Az értéktár bizottság tagjai: Szűcs Gergely, Kobela Margit, Pappné Turóczy Henrietta.

Jászboldogháza 2018. február. 1.